

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради Української РСР

◆ № 109 ◆ П'ятниця, 7 червня 1991 року ◆

Ціна 10 коп.

УЗЯТИ ХОЧА Б СІНОКІС...

Варто побоюватися, що Первомайський гіпон у нас на «країні не один. Але от Катерининський ліс в однокі з Первомайських районів — таки один. І служить у тім лісі егерем Іван Коцюбинський. При бажанні він міг би написати про свій ліс не менше цікавого, аніж його знаменитий однофамільце, — сказало «Ялинку», або «Х», або навіть «Тіні забитих р'єків». Але він просто служить лісові, і та служба вимагає часу і сил — не більше, аніж добросовісна літатурна робота. Узяти хоча б сінокіс — це схоже на добру римовану прозу, що дається не кожному майстрові...

Фото Олександра КРЕМКА.



РОЗПОЧАЛАСЯ поїздка Голови Верховної Ради Української РСР Л. Кравчука до Запоріжжя, де цими днями відбувається Всеукраїнський фестиваль народного мистецтва «Хортиця», присвячений 500-літтю козацтва. Л. Кравчук візьме участь у цих торжествах.

У програмі поїздки — відвідине трудових колективів підприємств Запоріжжя — «Комунар» та «Запоріжсталь», зустрічі з автордами.

ВЖЕНЕВІ в Міжнародній Академії Доківля нещодавно звинчесь семінар під назвою «Екологічний менеджмент на Україні: порівняльний аналіз українського та західноєвропейського підходів». Він проводився у співробітництві з українсько-американським фондом «Відродження» з метою ознайомлення групи вчених, політичних та державних

діячів, керівників підприємств з України із різними теоретичними та практичними аспектами екологічних проблем Західної Європи.

Обговорювалися питання екополітики в умовах ринкової економіки, невідкладні завдання вирішення екологічних проблем на Україні та програм конкретних дій найближчим часом.

СПІЛКА сквяти Греції запрошує цього літа на відпочинок велику групу радянських дітей з району, які потерпіли від аварії на Чорнобильській АЕС. Про це було оголошено 5 червня на прес-конференції в Афінах. Організатори прес-конференції повідомляють, що 50 радянських дітей відпочинуть у таборі бойскаутів у мальовничому містечку Алі-Андреев на березі моря неподалік від Афін.

БЕЗ ПІДВАНАГОМІСЬ

Денне та вечірнє засідання 5 червня

Так назвав Прем'єр-міністр В. Фокін створення уряду національного довіря.

Вечернє, головним питанням денного та вечірнього засідань, 5 червня було розгляд окремих доповідей до Конституції УРСР та формування Кабінету міністрів республіки.

З-поміж доповідей до Конституції найостаннішою суверенітет викликає її статті, що стосуються Закону про місцевий Рад народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування, та все, що зачіпає кримське питання, зокрема надання цій області статусу автономної республіки.

І як не стався Голова Верховної Ради І. Кравчук драматично зал, він чимби та вбухав новими емоціями, які, чесно кажучи, не додавали авторитету й повати народним обранцям.

Що стосуються Закону про місцеві Ради, то напружено і явношоло виникає тому, що закон цей гарний існує тільки на папері — ним скористалися низові влади і досі не мігмо через відсутність мічного механізму його застосування. Депутати, уточнюючи його окремі положення, саме й прагнули відхилити в документ реальне життя. Ось що сказав з цього приводу В. Гусаківський:

— Усі ми б гарно говорили, що треба надати місцевим Радам реальні права. Зрештою, ми прийняли Закон про місцеве самоврядування, про місцеві Ради. Але чи додалось їм прав місцевої Ради? Хочу сказати, що ніяких прав ми не одержали, як були злідажирні і

немічними, так і нині залишамось ними.

І тому вчора, коли озгаювався з проектом Закону «Про внесення змін і доповнень до Конституції Української РСР», зрозумів, що таке становище залишитися й назал. Я підтримую тих депутатів, які пропонують цей проект ухвалити в Потсдмських комісіях, урахувавши всі недоліки, яких ми вник не можемо позбутися при реалізації Закону про місцеве самоврядування.

Продовжуючи свою лінійку алади, депутати дуже плібно поставилися до тих пропозицій, що стосуються надання Голові Верховної Ради УРСР повноважень повноважень. Зрештою, після обміну думками депутати зійшлися на тому, що поки не виконала влада тільки пробує про себе заявити, не обидно, щоб хтось мав право контролювати, як вона діє міжох прийнятих Верховною Радою України законів і постанов. Такою постановою і мав бути Голова Верховної Ради.

Понад година тривала суточка між різними політичними силами і групами при розгляді конституційного визначення Кримської автономії. При розгляді цієї проблеми депутатське розуміння почалося ще тоді, коли прий-

мався Закон про надання Криму автономії. Запилюючи воно й зараз. Особливо кожен депутат має з цього приводу не тільки ясні переконання, а й тверду позицію, обговорення мало знаєтьсхою формальний характер. По кожен знає, що сказав і яку кмітку натисне його колега.

Уважно слухачи наводили емоції, а тому часті сумбурні виступи базувалися на формальних образах, подумалося: хоч дехто розумом і визнає необхідність правових, юридичних змін у житті Криму, однак на ділі всіма силами чинить опір цьому процесу.

Але ж його не зупинити! Народ Криму висловився ясно і однозначно щодо своєї долі, і його волі нікому не змігнати, хоч би він чинився цьому перешкоди.

А що перешкоди ці робити не треба, бо їхати небагато, не раз ми перекреслювали у коротких ремажах І. Кравчуку. Шкода, що цього не хочуть зрозуміти ті депутати, які, здаючи «завдання» прийняття необхідних документів.

Після обидної перерви Верховна Рада продовжила завершення державних міністрів і міністрів окремих галузей. У короткому вступному слові Прем'єр-міністр В. Фокін, визначивши критерії, якими він не урівнявся при виборі кандидатур на високі державні посади, назвав їх такими, як: високий рівень найбільшій відповідальності перед народом у голну наявності виробництва, у нас називаються автономіями і політичних зрушень.

Заявлять мені, сказав В. Фокін, що претен-

денти на високі державні посади, яких я хочу заразом рекомендації, — не найбільш досвідчені професіонали, які глобально знають свою справу, улюбляють, за долом України, здатні активно діяти, приймати неординарні, сміливі рішення, але інвести навести суспільство із ставленням критичності.

Щодо природно, що для того, як Кабінет зміг виконувати свої дужі відповідальні функції, до якого потрібно було учинити певні зміни, ввести представників нового покоління фахівців. Що ми й зробили.

Цією вступним словом голова уряду відповів на головне питання: на словах чи на ділі збирається він формувати уряд національного злагоди, в котрий, як відомо, обов'язково входять представники різних сил і партій. І виступи на цьому слові, як ми назвали поменом, підтвердили: В. Фокін твердо але шляхом пошуку конструктивних заходів, які сприяють, в своїй діяльності на людей, які, незважаючи на яких партії належать, можуть стати носіями слова в розвитку економіки республіки, стабілізації суспільних процесів.

Хоч не всі кандидатури, запропоновані, здається, на виступі, знайшли підтримку депутатів. А шкода. Коли народна обранці беззастережно доповили Вітольда Гомича, який очолює уряд республіки, мали б, за логікою, доверитися йому і у виборі міністрів.

Анатолій КРАСЛЯНИН, парламентський оглядач.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник —

Верховна Рада

Української РСР

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

УРСР, 252847

Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ

РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

приміщення —

446-92-11

відповідальний

секретар —

446-72-63

завадуючий

користуючись —

446-66-22

відділи:

парламентський

секретар —

441-84-52,

441-85-84,

літєра —

441-29-61,

економіки —

441-88-07,

аграрників —

441-86-18,

літєра —

441-88-59,

охорони здоров'я —

441-88-06,

соціальних питань —

441-88-05,

екології —

441-88-59,

культури —

441-86-44,

спорту —

441-88-08

інформаційний

446-61-13,

441-86-39,

Історія України

441-98-62,

військових питань

441-88-52,

441-88-52,

реклами —

441-59-44,

бухгалтерія

441-84-98,

рукописи

не редакуються

і не повертаються.

Індекс 69955

Тираж 166.368.

Передплата ціна на рік

19 крб. 90 коп.

Газета виходить

3 рази на тиждень.

У вівторок на 8 сторінках,

у середу, четвер,

п'ятницю по суботу

на 16 сторінках.

ЯК МІНІСТРИ ПРИЙМАЛИ ПОРТФЕЛІ НЕ ДАВАЛИ...

Ранкове засідання 6 червня

На початку ранкового засідання Прем'єр-міністр В. Фокін він на розгляд сесії кандидатуру О. Лук'яненка на посаду міністра соціальної політики. Далі, до якого забезпечення, виконавці виконавці, за наявності народних депутатів звернулися з конкретними запитаннями щодо того, як виконуються «нормативні» завдання. Відповіли були красномовно і вичерпно. Як, до речі, й результати голосування: лише 162 голоси на користь цієї кандидатури.

Практично без обговорення і запитань до кандидатури «приміг» у міністерстві знаних і шанованих людей, як Валерій Борзова — міністр фізкультури і спорту, Валерій Сомолуха — міністр лісового господарства, Анатолій Зленко — міністр закордонних справ, Віталій Складанський — міністр енергетики і електрифікації, Микола Борисенко — міністр статистики.

А от кандидату на посаду міністра народної освіти Івану Зизону довелося відповідати на запитання про те, чому це міністерство має своє зазначення алади, а директорів шкільних політичних поглядів. Іван Андрійович послівся на Знаком про місцеві Ради та місцеве самоврядування, за яким школи тепер стали муніципальними, а тому всі питання, пов'язані з призначенням, звільненням учителів, вирішуються органами місцевої влади.

Засія затвердила Івана Зизона на посаду міністра народної освіти.

З програмного промовою, що завершилися олімпіадами

присутніх, виступили у парламенті, австрія Київського академічного драматичного театру, імені Івана Франка Тараса Копаля, кандидатуру якого було запропоновано на посаду міністра культури, і здобув 318 голосів «за».

Далі на розгляд сесії було введено кандидатуру Юрія Шермана на посаду міністра охорони навколишнього середовища. Корній Мисловський виклав свій загальностратегічний зв'язок, що стоїть перед Україною, виконання яких може забезпечити здоров'я республіки. Скажімо, депутат В. Яворський так звернувся до претектен-та на високій пості:

«Ви бачте українських «зелених», екологів із ситовим іменем. Але одна справа на мітингах заклипати до «зелених» ітири, а інша — взяти на себе весь тягар відповідальності за екологію в кріслі міністра. Чи не боїтеся ви, що через ваші виступи такі «зелені», яких ви обидали, вже вам кричати будуть «ганьба» і «геть»?»

А ось відповідь: «Я думаю, що до всіх людей треба виходити з відкритістю, з повною і точною інформацією. Тоді й не буде незрозуміти».

І, як не прикро, помилкив Юрій Мисловський, хоч сам він і справді характерний, висловився з чесною інформацією... Так, можливо, не на його користь спрацювали слова народного депутата В. Гарненка:

— Даваймо підтримати цю кандидатуру, щоб комуністи справді «за»

парламент і готові співпрацювати з будь-якими силами, які хочуть працювати». Але... 100 «проти», 220 «за». Всюго шість голосів не вистачило...

А далі в роботі сесії було важко, щоб передбачити, чи Фокін він на розгляд сесії кандидатуру на пост міністра зовнішніх зв'язків — голову парламентської комісії ззовнішньоекономічних зв'язків Комісії у закордонних справах Олександра Дунца, який, здається, не безнадійно займалася формуванням відповідного законопроект. Претендент виступив із промовою, зачитав після якої мав характер не досить етичний, чи вигини, що в уряді працювали некомпетентні люди, не знаєш ви, що керувати зовнішньоекономічними зв'язками, починаючи з посади міністра і далі, означає чинити на рекомендації від комісії, відкинувши на користь претендента несправжньо.

У цьому, якби не було об'єктивних обставин, депутати зааслухали й промову іншого кандидата на пост міністра з гуманітарних проблем Миколи Жулинського.

Та, загалом, не сама кандидатура хвилювала депутатів, а те, хто і за кого проголосував, мовляв, не треба занепокоєнувати комуністів, що вони «не захочуть» погодитися на якусь кандидатуру... Атмосфера нагріталася, хоча народний депутат С. Остроушко й сказав, що кандидатура Миколи Жулинського не викликає «активного протесту». «За» проголосували 200 членів парламенту, «проти» — 100.

Лише наприкінці засідання парламент підтримав ви-

сунути В. Фокіним кандидатуру на пост міністра по захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС Г. Гомича.

Як і реаліст, — сказав у короткому інтерв'ю Прем'єр-міністр Вітольд Фокін, — і вважаю, що було б ідеальною ситуацією, якби наша акція поларизувалася. Верховна Рада зможе прийняти всі пропозиції і всі кандидатури будуть затверджені. А це шлому, я задоволені, що більшість кандидатів все ж таки затвердили. Дуже сумно, що було лише шість голосів на добрав Юрія Шермана.

— А чим це пояснюється? Чому не всі кандидатури, кожен з депутатів чинить не рувався... Мені дуже не сподобалася репліка, яку кинув один з депутатів, що «якщо ми не маємо акції поларизувати, що будемо Прем'єр офіційно його представити. Що маюся на увазі — залишається за горами».

Я згоден з депутатом С. Остроушкою: не треба докрити очей одному, за те, що не всі кандидатури отримали це право кожного...

— Однак чи не здається вам, що інколи бере групою емоцій, за якою не пропустимо іншого... Не виключено, я дуже полюбляю, що почнемося протестити, бо опозиція ж не агітувала, ніж більшість...

— А як же буде з намір датурою Юрія Шермана? Дайте мені обдумати ситуацію.

Можливо, обдумати її й народні депутати? — сказав ПИС СЕРГІЙКО, парламентський оглядач «Голосу України».

ГОЛОС УКРАЇНИ

ДО В КІНЦІ ТУНЕЛЮ Є

Хто є хто

Ради прий-
няти, але й
— великий
центр.
вмствах не
необхідне

підприєм-
ствотати по-
Як, до речі,
промисло-
випівля —
від і стано-
вотому місці,
суперечли-
вості й на

на система,
— дії якої
справді, не
система вза-
взаємна стар-
на принци-
вжиттєздатної
суть, якої
власно фор-
маційне, але
сказати, що
випробу-
на місяці і

в номер

ПРАСОЛЬКОЮ

трибуну
представи-
нів — іва-
«Зінеко»
проспівала
срла Украї-
вступу гос-
вчина» та
Івано-Фран-
в Терно-
в Льво-
вників бли-
адає Олек-
е також го-
Прибалт-
ше зусиль
тиваль від-

П

ЕРТВ

швидкий
Софія —
в теллово-
в габллов-
вним надано
в Серед них
в зарубіжні

ть?..

алістичний
Ю. Бара-
вників не-
без попе-
вження, без
вспілковим
встрація на-
в і одиєї
в відстаючу.
в деяких ін-
в містах об-
в голови
в Селидівської
в Федотова,
в тільки під-
вдалека від
в шахтарів, що
в трайку, тис-
в На думку
в почена мож-
вання ново-

ОЦЕНКО,
вспондент
вв

ОЦЕНКО,
вспондент
вв

ОЦЕНКО,
вспондент
вв

ОЦЕНКО,
вспондент
вв

ОЦЕНКО,
вспондент
вв

ОЦЕНКО,
вспондент
вв

ОЦЕНКО,
вспондент
вв

ОЦЕНКО,

в центрі тільки-тільки зводиться на ноги. Дається визнаки й економічне становище. Потрібно враховувати споживачку психологію багатьох наших людей, правовий нігілізм більшості населення.

Депутати українського парламенту створюють закони, які, на мою думку, тільки наближають нас до здорової економіки. Але тут виникає інша проблема: не опрацьований правовий механізм «входження» законів у життя. Зараз він теж тільки розробляється. Якщо уважно проаналізувати всі прийняті нами закони, — а на третій сесії ми повинні розглянути їх близько шістдесяти, — то можна побачити: в центрі уваги — інтереси людини.

— Над чим сьогодні працює ваша комісія?

— Розробляються законопроекти про працю, професійні спілки. Необхідно докорінно переглянути Кодекс законів про працю, закон про трудовий захист. На мій погляд, переглянути — це закласти в нові акти законодавчі принципи, які захистили б робочу людину. А перед виробничим поставили б такі

умови: перед тим як прийняти людину на роботу, створити для неї безпечний і прийнятний режим праці, що відповідає всім світовим стандартам. Закони повинні гарантувати умови праці для жінок, не обійти питання про особливі тяжкі фізичні і шкідливі для здоров'я роботи.

Інформація щодо цього тривожна. Тільки у 1986—1990 роках на виробництві і в побуті загинуло 230 тисяч чоловік. Це по республіці. У Севастополі в минулому році загинуло 7 робітників...

— Геннадію Івановичу, однак становище погіршується, економіка на грані розпаду, люди втрачають віру в те, що в кінці тунелю буде світло. Чи буде воно?

— Я оптиміст: буде. Україну із кризи ми виведемо. Але тільки за однієї умови. Тут якою мірою я повторюю думку першого секретаря ЦК Компартії України С. Гуренка, яку він висловив на недавньому пленумі ЦК КПРС: комуністи в першу чергу повинні перед'явити до себе й своїх керівників усіх рівнів високу вимоги. Наші люди замучилися від порожньої балаканини.

Вів бесіду
Ігор ПАНЬШИН.

Поживемо-
побачимо

АПАРАТНИКИ
ТРИМАЮТЬ
ОБОРОНУ

У Ніжніні діє чимало одкоро-
рідних служб, але різного
відомчого підпорядкування.

Практично на одній території розташовані два медичних заклади — центральна міська й центральна районна лікарні. Тут же споруджується великий комплекс пологового будинку.

Громадськість, медичні працівники давно порушують питання про створення на їхній базі єдиного регіонального лікувального закладу. Це заважає ефективне використання ма ально-технічної бази. Нині, наприклад, у новій міській лікарні реанімаційне відділення функціонує наполовину, а для районної лікарні ці ліжка — важка проблема. І таких прикладів чимало.

Невже хтось програє, якщо жителі — сільські й міські — будуть якісніше обслуговуватися?

Анатолій
ЗАГУМЕННИЙ,
лікар, депутат Ніжинської міськради.
Чернігівська область.

Лист з Естонії

СПІВВІТЧИЗНИКИ,
ДОПОМОЖІТЬ!

Естонія має добрий досвід і славу проведення співочих свят. От і цього року з 4 по 7 липня у Таллінні відбудеться міжнародне співоче свято країн Сходу й Заходу «Пісенні мости». Організатори — одні з акціонерних товариств Естонії та американська фірма.

До участі запрошуються хорові колективи з усього світу, які згодні заплатити певну суму за перебування в Таллінні під час свята. А головне — це мають бути колективи високого професійного рівня. Чимало бажаючих узяти участь у святі вже відкликнулося. Очікується, що на Співочій естраді, одному з найбільших амфітеатрів у світі, виступить 15-тисячний хор, що складатиметься з представників багатьох куточків нашої землі.

Ми, організатори свята, все робимо власними силами. І все ж... Без підтримки з України — фінансової та фа-

хової нам дуже важко буде вийти. Тому звертаємося до вас, дорогі співвітчизники на Україні, — допоможіть!

Сподіваємося, що ви підтримаєте нас фінансово, подаруєте якусь ідею, підкажете, як її можна втілити в життя.

Робота Українського культурного центру планується протягом тижня, з 1 по 7 липня.

Наша адреса: 200014, Естонська Республіка, Таллінн, вулиця Маяка, 13-20. Телефон: 45-15-54 (вдень) — Ніна Охріменко, Олександра Маймік: 43-07-05. Увечері — Валерій Лейбук: 45-04. Код Таллінна: 014.

Наш рахунок: 700064 в ОПЕРУ ЖСБ Естонської Республіки, МФО 781017. Будемо вдячні за підтримку.

Ніна ОХРИМЕНКО,
член Українського земляцтва в Естонії.

Уточнюємо

РИБА ДОХНЕ, А НАМ ХОЧ БИ ЩО

Майже поряд з водозабірним спорудженням, з яких п'є воду весь Житомир, сталося досі тут небувале — 24 травня поверхні ріни Тетерів раптом заросла загубленою рибою. Першими вдарили на сполох жителі сіл Корчан, Перлявин, Тетерівки. Згодом і працівники міського водозабуду вжахнулися — водозабірники були бивально забиті мертвою рибою.

Що сталося з рибою? На жаль, невідомо й досі. Спочатку зафіксували браньові, але, щоб виникнути тану нільність риби, треба було б інше.

ти у ріку не толову шашну, а, принаймні, одну бомбу. Отже, лишалося єдине — отрута. Тим більше, що у селі Корчану, просто на березі річки, стоїть напіррозвалений молгоспний склад отрутохіматів.

Проби води і риби взяли на аналіз. Але це справа не з швидких. Адже, як пояснив заступник головного лікаря обласної санстанції В. Корзун, ніде у іранії немає обладнання для подібних моментальних аналізів. Тож дослідження тривали, а 300-тисячний Житомир продовжував пити невідомо яну

воду. Результати з'явилися тільки через 10 днів. У воді виявлено отруту із вмістом хлору. Але, як сизали санітарні лікарі «допустимих межах». Безпосередньо у рибі цю отруту не виявлено. У чому ж тоді причина? Все ще невідомо. На черзі — нові комісії, нові дослідження.

Заспокоює лише те, що загубилась риба припинилася, а з жителів обласного центру, здається, ніхто не отруївся. Мужні ми люди всі-таки.

Валерій НЕЧИПОРЕНКО.

Оце так!

КОРОВ'ЯЧИЙ ПРІОРИТЕТ

Ось уже кілька місяців у крамничках Олександрівської райспоживспілки проблема — купити звичайну кухню сіль. Тому одні голоси, лаючи торговців, дістають дефіцит само-тужки, другі мовчки сьорбають несолений борщ, а треті, такі як жителі невеличкого бригадного сільця Поселенків,

знайшли вихід із скрути: довідавшись, що на молочно-товарну ферму сіль для корів надійшла у необмеженій кількості — протоптали туди стежку. Тепер завідувач ферми — перша на селі людина. Він розподіляє сіль не лише лискам, а й односельцям. Крупнувата, правда, вона і з

якимись домішками, та нічого, кажуть колгоспники, краще вже так, як ніякої. І додають: добре, що хоч коровам не забули. Як-не-як — пріоритет селу, кажуть депутати у Києві.

Лідія ЧАСНИНЬСКА,
журналіст.
Черкаська область.

Крупним планом



ЗІ ШКІЛЬНОГО ТЕАТРУ — В

У костюмах середньовіччя на сцені з'являються ченці, суворі воїни, купці, бояри, красуні-дочки Ярослава... У Київській середній школі № 126 — розгортається дійство за п'єсою Івана Кочерги «Ярослав Мудрий». Це прем'єра.

Зрозуміло, не все вдається юним виконавцям. Але всі без винятку щиро стараються. Грають і переймаються духом епохи, ажитаються в болі, страждання, радість своїх героїв.

Художній керівник шкільного театру Тетяна Соловкіна.

Вона ж і режисер, і адміністратор, і літературний редактор. А в школі викладає англійську з 1966 року. Щороку у квітні-травні театр ставить нову виставу. А це серйозні твори — «Лихо з розуму» Грибоєдова, «Ревізор» Гоголя, «Мартин Боруля» Карпенка-Карого тощо. Та чи не чільне місце в репертуарі займає Шекспір. Учні — юні актори, самі вибирають п'єси.

Сьогодні в шкільному театрі 70 чоловік. Тут же організовано студію художнього слова, в якій — 50 школярів.

За чотири роки одержав 310 речки. Вони по-ку костюми, щої вистави, рішили. Прий-ве поповненняють спільно.

Торік Україн-кументальнийна історія) пр-

Яків кореспонд-Україна».

На фото: М-«Ярослав Му-

Випереджаючи подію

На цій землі нам жити й помирати

Далеко не все було благо-вісним і безмарним на довго-ю історичному шляху україн-сько-єврейського співжиття. Але коли вже так розпоряди-лася доля, коли поселила нас на одній землі під одним небом, то й підирати маємо його спільними зусиллями.

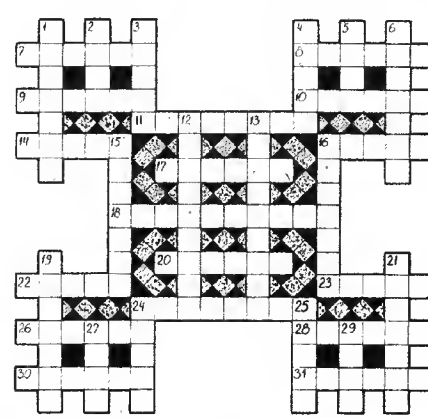
Як складаються ці взаємини сьогодні, коли Україна стоїть на порозі своєї суверенності, своєї державності? Думається, що більш-менш вичерпну відповідь з цього приводу дасть міжнародна наукова конференція «Проблеми українсько-єврейських відносин», яка сьогодні починає роботу в Києві. Її організаторами

стали Республіканська асоціація українознавців, Республіканське товариство єврейської культури і Київське єврейське культурно-просвітницьке товариство імені Шолом-Алейхема.

На адресу оргкомітету надійшло понад сто заявок на участь у роботі конференції. Розглянувши запропоновані тези доповідей та повідомлень, оргкомітет, беручи до уваги тільки фаховий рівень подаю-го матеріалу, відібрав 70 доповідей та близько 50 повідомлень. Багатьом претендентам запропоновано виступити в обговоренні відповідних тем.

Роман ВАТРИЧ

КРОСВОРД



Харь

СОВЕТ АКЦИ-
СЫРЬЕВАЯ Б-
СКИХ МЕСТ

Организа-
ське місце,
и, в случае п-
брокерского
ХОД АКБ СР

Стоимость
120000 руб.
хозяйственн-
лена 80000 ру

Количество
ионь — 11.
Справки по

По горизонталі:
Сузір'я Південної
Врублевської. 10.
Вірменському на-
Рух судна під ді-
ричної поезії. 17.
Видатний україн-
сер, лауреат Шен-
ни відстані в а-
назва ріки Прут-
кого. 24. Міфічна
розбійник, убити
молода. 28. Найв-
орбін. 30. Швид-
який наплавляють

По вертикалі:
ковка товару. 3.
Вог. 5. Персона-
«Пікова дама». 8.

**ПОСТАНОВА
Верховної Ради
Української РСР**

**Про призначення
Державного міністра з питань
інвестиційної політики і
будівельного комплексу
Української РСР**

Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки постановляє:

Призначити тов. Борисовського Володимира Захаровича Державним міністром з питань інвестиційної політики і будівельного комплексу Української РСР.

Голова Верховної Ради
Української РСР
Л. КРАВЧУК.

м. Київ
5 червня 1991 року.

**БОРИСОВСКИЙ
Володимир Захарович**

Володимир Захарович Борисовський народився у 1933 році, українське, член КПРС з 1961 року, освіта вища — в 1956 році закінчив Київський політехнічний інститут, за фахом інженер-електромеханік.

По закінченні інституту працював у Дніпропетровській області — майстром, виконробом Крижівського мотоприладного управління і густу «Підприємств електромонтаж», начальником спеціального, головного інженером спеціального управління густу «Підприємств електромонтаж». З 1963 року — інструктор, заступник завідувача відділом, завідувач відділом будівництва Дніпропетровського обласного управління, з 1973 року — перший заступник міністра промислового будівництва УРСР, з 1981 року — міністр монтажних і спеціальних будівельних робіт УРСР.

У 1987 році призначений заступником Голови Ради Міністрів УРСР.

Народний депутат ССР.

**ПОСТАНОВА
Верховної Ради
Української РСР**

**Про призначення
Державного міністра з питань
промисловості і транспорту
Української РСР**

Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки постановляє:

Призначити тов. Гладушу Віктора Дмитровича Державним міністром з питань промисловості і транспорту Української РСР.

Голова Верховної Ради
Української РСР
Л. КРАВЧУК.

м. Київ
5 червня 1991 року.

**ГЛАДУШ
Віктор Дмитрович**

Віктор Дмитрович Гладуш, 1937 року народження, українське, член КПРС з 1963 року, освіта вища — в 1959 році закінчив Дніпропетровський металургійний інститут, за фахом інженер-металург.

Після закінчення інституту з 1959 року працював на «Криворізькому заводі чавунних і сталевих виробів», заступник начальника, з 1960 року — головним інженером підприємства, директор, з 1981 року — директором заводу, директором комбінату. З 1986 по 1987 рік — заступник міністра чорної металургії УРСР.

У 1987 році призначений заступником Голови Ради Міністрів УРСР.

**ПОСТАНОВА
Верховної Ради
Української РСР**

**Про призначення Державного
міністра з питань власності
і підприємництва Української
РСР**

Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки постановляє:

Призначити тов. Ляхова Володимира Тимофійовича Державним міністром з питань власності і підприємництва Української РСР.

Голова Верховної Ради
Української РСР
Л. КРАВЧУК.

м. Київ
5 червня 1991 року.

**ЛЯХОВ
Володимир Тимофійович**

Володимир Тимофійович Ляхов, 1952 року народження, українське, член КПРС з 1986 року, освіта вища — в 1973 році закінчив Київський інститут народного господарства імені Д. С. Коротченко, інжендер економічних наук.

Трудову діяльність розпочав у 1973 році інженером-економістом. З 1974 по 1975 рік служив у Радянській Армії. З 1975 року — старший інженер-економіст, начальник лабораторії виробничого обслуговування Міністерства електронної промисловості ССР. З 1986 року — старший науковий співробітник, а з 1990 року — завідувач відділом форм і методів соціалістичного господарства Інституту економіки Академії наук УРСР.

**ПОСТАНОВА
Верховної Ради
Української РСР**

**Про призначення
Державного міністра з питань
оборони, національної безпеки
і надзвичайних ситуацій
Української РСР**

Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки постановляє:

Призначити тов. Марчука Євгена Кириловича Державним міністром з питань оборони, національної безпеки і надзвичайних ситуацій Української РСР.

Голова Верховної Ради
Української РСР
Л. КРАВЧУК.

м. Київ
5 червня 1991 року.

**МАРЧУК
Євген Кирилович**

Євген Кирилович Марчук, 1941 року народження, українське, член КПРС з 1967 року, освіта вища — в 1963 році закінчив Кіровоградський державний педагогічний інститут імені О. С. Пушкіна, за фахом вчитель української мови і літератури, іміційної мови. Військове звання — генерал-майор.

Після закінчення інституту з 1963 по 1965 рік працював оперуповноваженим управління КДБ при Раді Міністрів УРСР по Кіровоградській області. З 1965 року — молодший оперуповноважений, оперуповноважений управління КДБ при Раді Міністрів ССР. З 1967 року оперуповноважений, старший оперуповноважений, заступник начальника відділення, начальник відділення, начальник відділу, заступник начальника управління, начальник інспекції КДБ УРСР. З 1988 року — начальник управління КДБ УРСР по Полтавській області.

З 1990 року — перший заступник голови Комітету державної безпеки УРСР.

**ПОСТАНОВА
Верховної Ради
Української РСР**

**Про призначення
Міністра юстиції
Української РСР**

Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки постановляє:

Призначити тов. Бойко Віталія Федоровича Міністром юстиції Української РСР.

Голова Верховної Ради
Української РСР
Л. КРАВЧУК.

м. Київ
5 червня 1991 року.

**ПОСТАНОВА
Верховної Ради
Української РСР**

**Про призначення Міністра
акуратури справ
Української РСР**

Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки постановляє:

Призначити тов. Василюка Андрія Володимировича Міністром внутрішніх справ Української РСР.

Голова Верховної Ради
Української РСР
Л. КРАВЧУК.

м. Київ
5 червня 1991 року.

**ПОСТАНОВА
Верховної Ради
Української РСР**

**Про призначення Міністра
фінансів Української РСР**

Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки постановляє:

Призначити тов. Коваленка Олександра Миколайовича Міністром фінансів Української РСР.

Голова Верховної Ради
Української РСР
Л. КРАВЧУК.

м. Київ
5 червня 1991 року.

**ПОСТАНОВА
Верховної Ради
Української РСР**

**Про призначення
Міністра торгівлі
Української РСР**

Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки постановляє:

Призначити тов. Селіщеву Олега Івановича Міністром торгівлі Української РСР.

Голова Верховної Ради
Української РСР
Л. КРАВЧУК.

м. Київ
5 червня 1991 року.

**ПОСТАНОВА
Верховної Ради
Української РСР**

**Про призначення Міністра
охорони здоров'я
Української РСР**

Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки постановляє:

Призначити тов. Спіженко Юрія Прокоповича Міністром охорони здоров'я Української РСР.

Голова Верховної Ради
Української РСР
Л. КРАВЧУК.

м. Київ
5 червня 1991 року.

БОЙКО**Віталій Федорович**

Віталій Федорович Бойко народився в 1937 році, українське, член КПРС з 1960 року, освіта вища — в 1963 році закінчив Харківський юридичний інститут, за фахом юрист.

Трудову діяльність розпочав у 1954 році — працював заступником Рукавицького і Суєвських сільських клубів в Черкаській області. З 1956 по 1959 рік служив у Радянській Армії. З 1964 року — народ-

ний суддя народного суду, голова Амур-Ніжньодніпровського районного народного суду м. Дніпропетровська, з 1973 року — заступник голови Дніпропетровського обласного суду, з 1976 року — голова Донецького обласного суду, з 1985 року — перший заступник міністра юстиції УРСР.

У 1990 році призначений міністром юстиції Української РСР.

Очолює Центральну виборчу комісію по виборах народних депутатів Української РСР.

**ВАСИЛИШИН
Андрій Володимирович**

Андрій Володимирович Василюк народився в 1933 році у селі на Хмельницькій області, член КПРС з 1956 року, освіта вища — в 1966 році закінчив Київський державний університет імені І. Ф. Шевченка, за фахом юрист, генерал-лейтенант міліції.

Трудову діяльність розпочав у 1950 році шофером, працював заступником інженера імені Кірова в Хмельницькій області. З 1952 по 1957 рік служив у Радянській Армії. З 1957 року — курсант Київської спеціальної середньої школи міліції МВС СРСР, з 1959 року — оперуповноважений і слідчий управління міліції Київського міськвиконкому, з

1964 року — слідчий, старший слідчий з особливих вимогами справи управління Міністерства внутрішніх справ УРСР, з 1970 року — заступник начальника слідчого відділу управління внутрішніх справ Київського обласного виконкому, з 1972 року — начальник відділу Міністерства внутрішніх справ УРСР, з 1974 року — начальник управління внутрішніх справ Черкавського обласного виконкому, з 1982 року — начальник управління внутрішніх справ Київського міськвиконкому. У 1990 році призначений міністром внутрішніх справ Української РСР.

З 1985 року — заступник міністра внутрішніх справ УРСР — начальник управління внутрішніх справ Київського міськвиконкому. У 1990 році призначений міністром внутрішніх справ Української РСР.

**КОВАЛЕНКО
Олександр Миколайович**

Олександр Миколайович Коваленко народився у 1935 році, українське, член КПРС з 1961 року, освіта вища — у 1964 році закінчив Одеський інженерно-економічний інститут, за фахом економіст.

Після закінчення військово-повітряного училища з 1956 року — штурман, старший штурман Закарпатського військового округу, з 1958 року — інспектор, старший інспектор інспекції держпобудівлі. Токмацького райвиконкому, з 1965 року — завідувач фінансово-виплатного, заступник голо-

ви Приморського райвиконкому, з 1969 року — другий секретар Приморського райкому КПартії України, з 1973 року — заступник завідувача Закарпатським обласним відділом, з 1974 року — інструктор відділу пенсій і фінансових органів ЦК КПартії України, з 1976 року — завідувач, начальник фінансового управління Черкаського обласного виконкому. З 1986 року — заступник міністра фінансів УРСР, з 1987 року — перший заступник міністра фінансів УРСР.

У 1990 році призначений міністром фінансів Української РСР.

**СЕЛІЩЕВ
Олег Іванович**

Олег Іванович Селіщев, 1949 року народження, українське, член КПРС з 1971 року, освіта вища — в 1976 році закінчив Донецький інститут радянської торгівлі, за фахом товаровізнавчий інженер-інспектор.

Трудову діяльність розпочав у 1967 році продавцем, потім працював старшим продавцем,

завідувачем відділом магазину, заступником директора та директором магазину. З 1978 по 1987 рік — заступник директора райгосторгторгу, заступник начальника, начальника управління торгівлі Ворошиловградського обласного виконкому, з 1987 року — перший заступник міністра торгівлі УРСР.

У грудні 1989 року призначений міністром торгівлі УРСР.

**СПІЖЕНКО
Юрій Прокопович**

Юрій Прокопович Спіженко народився у 1950 році, українське, член КПРС з 1978 року, освіта вища — в 1973 році закінчив Чернівецький державний медичний інститут, за фахом лікар, кандидат медичних наук.

Після закінчення медичного інституту працював у Житомирській області: з 1973 року — лікар-інтерн Бердичівської центральної міської лікарні, з 1974 року — лікар-хірург Ружинської центральної районної лі-

карні, лікар-хірург, головний лікар Житомирської обласної лікарні, з 1977 року — головний лікар Одеської центральної районної лікарні, з 1980 року — головний лікар Житомирського обласного лікувально-санаторного управління, з 1984 року — завідувач Житомирським обласним відділом охорони здоров'я, з 1986 року — заступник міністра охорони здоров'я УРСР.

У 1989 році призначений міністром охорони здоров'я Української РСР.

(Політичні орієнтації виборців з питань референдуму та плебісциту на Україні)

Наближається перша річниця прийняття Декларації про державний суверенітет України. Ніби й небагато часу минуло — всього один рік, а сильні водії відбулися! І найзначимішою з них було проведення всеосяжного референдуму, а на Україні — й республіканського опитування (плевбсцит).

Виходячи з офіційних під-
даних референдуму СРСР
17 березня 1991 року, не-
можливо одержати конкретні
дані щодо того, хто, і на-
скільки голосував, оскільки за-
коном гарантується таємниця
голосування і його про-
явлення. Але, з огляду на
співвідношення відповідей за
бюлетенями з певними кате-
горіями виборців. Але конкретні
дані розподілу думок ви-
борців з урахуванням їхньо-
го віку, статі, національного
фактору, а також чи демон-
струє він певні ознаки демо-
кратичної потреби, наприклад,
політикам, законодавцям та
чи не, владі. Виходячи з
того, чим, трішки скористався
дослідження Секретаріату
Верховної Ради УСРР зро-
блено, наприклад, в краді-
встві, спробі вкрасти гроші
з офіційних статистичних дані,
які розкривають можливість їх ви-
вчення в політичних ці-
лях.

Достатньо підставу для порівняльній інтерпретації результатів референдуму в Україні, які було проведено в Черкасах, напередодні референдуму, дає тісне збігання цих основних даних. Невпевненість у тому, чи можна вважати як таку, що не має статистичного значення. Так, на питання референдуму, за чи проти збереження Центральної економічної райони в СРСР, на Україні відповіли «так» 70,2 відсотка виборців «ні» — 29,8 відсотків. На це ж питання в Україні відповіли «так» 70,2 відсотка виборців «ні» — 29,8 відсотків. На питання офіційного республіканського опитування в Україні відповіли «так» 70,2 відсотка виборців «ні» — 29,8 відсотків. На питання офіційного республіканського опитування в Україні відповіли «так» 70,2 відсотка виборців «ні» — 29,8 відсотків. На питання офіційного республіканського опитування в Україні відповіли «так» 70,2 відсотка виборців «ні» — 29,8 відсотків.

кких результатів. Все це дає підставку стверджувати достатню надійність результатів нашого опитування, правомірність порівняльного аналізу, проведення аналогій та екстраполяцій щодо характеристик вибіркової та генеральної сукупностей опитаного населення України.

Відомі вчені, наукові організації заявляли в пресі про юридичну, логічну та соціологічну неспроможність запитання референдуму. Багато народних депутатів Верховної Ради СРСР та Української РСР говорили також про політичну тенденційність цього запитання, про неможливість визначити з відповіді на нього дійсне ставлення людей до майбутнього Союзу РСР.

Запитання «Чи вважаєте ви необхідним збереження Союзу Радянських Соціалістичних Республік?» в усіх національних федераціях республіканських суверенних республік, гарантується широка свобода і свободи людини будь-якої національності» є комуністичною пропагандою. У відповідь на це питання, що виникло, ми проголосували за наступне: «Так, але тільки за умови, якщо гарантовано права і свободи та рівноправність всіх національностей». Та справа в тому, що запитання референдуму за своєю структурою логічно передбачає відповідь «так» або «ні», а фактично виключає одне правильну — «так» чи «ні».

Дослідження зроблено спробою вивчення помилки законодавчої Верховної Ради СРСР, яка вважала, що питання наводимо нижче мають відповідати, які будуть відповідати на підставі цих досліджень.

На запитання загальносоціального референдуму, за нашим опитуванням, позитивно відповіли більшість жителів усіх регіонів, окрім Західного, хоча відсоток негативних відповідей у деяких регіонах досить значний. На запитання українського плебісциту за нашим опитуванням, більшість жителів дев'яти регіонів відповіли позитивно, але в Західному таких відповідей

менше — 41,9 відсотка. На першому місці за відсотком

позитивна відповідь стоїть
Кримський регіон - 91,9
відсотка.

Соціальний статус і політичні орієнтації опитаних.

Немає сумніву, що професійно-соціальний статус людини значно впливає на визначення її ціннісних орієнтацій, а тому особливо важливо враховувати його в соціологічному аналізі. Таблиця 2 демонструє відсотковий розподіл думок визначених узагальнень досліджуваних.

Розподіл відповідей «ТАК» на 1—6-е запитання
анбіркового опитування (у відсотках)

Професійна група	Забігання					
	1-е	2-е	3-є	4-е	5-е	6-е
Робітники	46,3	73,5	24,9	53,0	62,4	90,4
Колосівники, працівники радгоспів	52,6	77,1	39,9	63,3	65,6	90,0
Інженерно-технічні працівники	72,3	72,3	23,0	57,0	60,0	80,0
Господарські працівники	45,0	60,0	31,6	63,2	73,2	94,2
Вчителі, лікарі, музиканти, актори, зороси	43,2	67,7	16,6	41,3	56,0	92,0
Віннокурівники, працівники заводу	23,1	92,3	15,4	48,1	36,5	100
Первітні працівники	77,6	88,5	22,8	86,9	100	100
Вчителі, працівники	75,5	75,0	21,9	68,0	80,0	100
Учні, студенти	39,5	66,0	21,9	35,2	49,6	94,6
Пансіонери	60,5	82,0	36,1	75,5	60,4	95,5
Володарі	90,7	92,7	45,7	79,0	80,0	95,0
Тимчасове направлення	44,4	58,2	25,5	43,4	55,8	94,6
Інші	72,2	76,9	32,2	70,0	70,0	90,0
Всього	49,4	74,5	28,1	57,2	65,1	92,6

Розподіл відповідей «Ні» на 1—6-е запитання (у відсотках)

Професійна група	Заступник					
	1-а	2-а	3-я	4-а	5-а	6-а
Робітники	51,7	26,5	75,0	47,0	37,6	9,6
Конструктори, працівники радгоспів	47,4	22,9	60,1	36,6	34,2	9,9
Інженерно-технічні працівники	54,1	27,7	77,0	42,3	35,3	7,7
Господарювачі	42,0	20,0	68,6	35,0	30,0	6,0
Працівники науки, культури, освіти	56,6	32,3	71,4	56,7	44,0	7,1
Заступники, працівники МБ	72,9	77	64,6	53,9	61,5	0,0
Партийні працівники	66,1	11,1	77,8	11,1	0,0	0,0
Радники ЦК	60,1	23,0	76,4	26,7	56,1	10,0
Учні, студенти	30,1	18,0	62,0	24,2	19,6	4,5
Пілотажні працівники	72,7	7,3	74,0	24,0	24,0	0,0
Темпівачі непрацюючі	55,6	41,9	75,5	54,6	44,4	7,5
Всього	50,6	25,5	71,9	42,8	34,9	7,4

Розподіл відповідей «так» і «ні» запитання загальноносоюзного референдуму не сподіваємося не впливав. Більшість з усіх категорій опитаних на нього відповіла позитивно. Можна лише зазначити, що в п'яти з тринадцяти категорій громадян (ІТП, господарських керівників, працівників культури, науки, охорони здоров'я, радників, працівників освіти, вчителів) частка негативних відповідей помітно більша і складала від третини до сорока відсотків.

До збереження а оновленому Союзі Радянської влади негативно ставився лише більшість опитаних військовослужбовців, та треба зауважити, що ця професійна категорія у вибірці складає менше одного відсотка. І ми

ВИСНОВКИ. —
1. Під час вибіркового
гальносоюзного референду
одержані прогностичну ін
сти, які відображають сві

2. Зв'язання загальної
єважати соціологічно пра

3. Місце вживання
ніном їхніх політичних по

Керівник Групи соціологічних наук, професор

заступник керівника, в

старший консультант,
профессор

не можемо з упевненістю стверджувати, що вона надійно репрезентує військових на Україні.

На запитання українського плесцисту: «Чи згодні як з тим, що Україна має бути у складі Союзу Рядянських Суверенних держав на засадах Декларації про державний суверенітет України» негативних відповідей значно менше. Лише у двох соціальних категоріях (непрацюючих та учнів-студентів) їх відсоток сягає чверті. Цікаво, що господарські працівники є єдиною категорією, яка сто відсотково відповіла на це запитання «так», тоді як на запитання загальносоюзного референдуму таких відповідей серед них було лише 60 відсотків.

тування за кілька днів до за-
вперше на Укрвіні вдалось
стві з показниками нвдійно-
пліве

ного референдуму не можна
чим, а одержані відповіді —

анх не є визначальним чин-
ів, але регіональна різниця в

них верствах трудящих.
них досліджень, донтор філо.

Володимир ОССОВСЬКИЙ;
дат філософських івук
Володимир МАТУСЕВИЧ.

Володимир ВОЛОДИМ

Так хочеться добре на нашій святій землі для всіх, і те добро має іти від парламенту. Схилиємось перед депутатами - письменниками, воїнами страждою, болячими, 8 добрі часи їм буде писати нові книги на радість і вітку людям, творити сяйливо, нуко ацям — займатись би нукою. А воми всі висмажуєть свої сили в неклі політичних баталій. Словом розуму і правди будять народ.

И. КОЛОМІНЧУК
і односельці.
Калюсик
Вінківського
району
Хмельницької
облвсті.

GOWDER,

За роки Радянської влади розробляється вже четверта Конституція. Варто було б розробити Конституцію з принципом на більш тривалий час, щоб вона відповідала всім вимогам народу. Назвати її — «Конституція Української держави». Ніхто не знає, що буде через кілька років, але, гадаю, наш народ заслуговує того, щоб Україна, нарешті, стала незалежною.

В. ЛАДО.
Вознесенськ
Миколаївської
області

Часто можив чути нарікання на відсутність дисципліни — громадської, виробничої, трудової, винавочної, договірної. Все справедливо. Але ми тепер маємо можливість щодня спостерігати за дисципліною крихтих обранців народу — депутатів Верховної Ради. Захотіли — додали собі підади вихідного, не з'явившись на вечірні засідання. Через глас райові засідання теж можив часиво не починувати. Ясно, що таке розхлябаність не може позитивно впливати на наше суспільство.

М. ОКОВИТА.
Ямпіль.

Я хочу, щоб наша Верховна Рада мала більше гордості, щоб ніхто «зверху» не сів наші думати, що Україні можна щось диктувати. А так — це виходить саме так — не рахуючись з Верховними Радами союзних республік і не беручи до уваги Декларації про державний суверенітет, «зверху» часто приймають постанови, які повністю суперечать нашим інтересам. З на-
шим просто не рахують»

М. ПЕЧЕНЮК,
Черкасн

2

Заявляється	Відповіді (у відсотках)	
	ТАК	НІ
1. Чи вважаєте ви необхідним збереження федеративного устрою СРСР?	48,0	49,3
2. Чи вважаєте ви необхідним створення Союзу рівноправних суверенних республік?	73,2	25,2
3. Чи вважаєте ви необхідним зберегти СРСР єдиною державою «як тепер»?	27,9	71,4
4. Чи вважаєте ви необхідним збереження в Союзі РСР соціалістичного ладу?	56,0	41,9
5. Чи вважаєте ви необхідним збереження в оволодному Союзі Радянської влади?	63,8	34,3
6. Чи вважаєте ви необхідним гарантування в оволодному Союзі прав і свобод людини будь-якої національності?	91,6	7,3

Опитування за розглянутими запитаннями показало, що політичні ставлення респондентів місцем проживання істотно не визначаються. Різниця у відповідях мешканців міст, сіл та селищ міського типу статистичного значення не має. Виятком є ставлення жителів селищ міського типу до Союзу суверенних держав на засадах

Декларації про державний суверенітет України. З нез'ясованих причин негативних відповідей серед них на 6,7 відсотка більше, ніж у жителів міст і на 5,9 відсотка більше, ніж у селян. Загалом, як несподівано виявили наші дослідження, ця категорія жителів України відзначається більшою радикальністю поглядів з будь-яких питань.



І ВІДКРИЙСЯ ВСЕСВІТУ



«Не можна далі всупереч природі! Ми, не можна собі наперекір, інакше спорозніе все довкола, зросте бур'яном, а сама людина в собі виродеється, запліднює, позбувається сил і розуму», — казав Учтель. І як у воду дивився. Вироджуємося, шолудуємося. І сил, і розуму позбуваємося».

Хто відчуває це — тим страшно. І ширяє коло послідовників Порфирія Іванова — людини, яке власним читанням хрестом. Тільки відновивши втрачені екологічні зв'язки з природою, можна сподіватися на вицвічення — здоров'я фізичного й духовного. Зауважте: вони — однодумці Іванова — першеками, мають традиційне місце зустрічі — в селі Оріхівці Луцького району Рівнянської області. Деякий час тому тут оселилися п'ятеро неформальних лідерів руху. Юрій Іванов, Петро Волошин та їхні однодумці підтримують його, запалена Учтелем. У безпосередньому контакті з Природою, при мінімумі життєвих потреб, вони продовжують розпочатий ним експеримент. Кожному, хто захоче ступити за поріг пізнання Істини, вони відчиняють двері: заходь. Тільки — струси з ніг своїх пил буденних шляхів, заплени душу від буденних почуттів. Відкривайся Всесвіту — і він доведеться тобі сил подолати труднощі, які ще мить тому здавалися нездоланими.

Місце традиційного паломництва парашени — могла Учтеля в селі Кондрічому Свердловського району. Цього



разу їх з'їхалося з усього Союзу більше двох тисяч. І кожен з них — ірреліна, в якій віддзеркалюється ціла філософія. Не у ясі, хто радий би її сповідувати, є на те час і сили, але спокійніше на душі

як того, що ті краплини с — кивають вони матерію нашого духу.

Марина ДЯТЛОВА,
Сергій СКИБА
Фото
Юрія ХРОМУШИНА.



ПРІОРИТЕТ ЗБЛИЗЬКА

СБГОВОРЮЄМО ЗАКОН ПРО ПРІОРИТЕТНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ СЕЛА ТА АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

**ВЕРХОВНЮ РАДОЮ
РЕСПУБЛІКИ
ПРИНЯТО
ЗАКОН ПРО
ПРІОРИТЕТНІСТЬ
СОЦІАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ СЕЛА
ТА АГРО-
ПРОМИСЛОВОГО
КОМПЛЕКСУ.
ВІН УЖЕ ЖИВЕ.
А ЯК ПРАЦЮЄ,
ПРО ЧЕ ЙШЛА
РОЗМОВА
«ЗА КРУГЛИМ
СТОЛОМ»
З ГОЛОВОЮ
ДУНАЄ-
ВЕЦЬКОГО
РАЙВИКОН-
КОМ П.
ВЕРГЕЛОЮ,
ГОЛОВИМ
КОЛГОСПІВ
ІМЕНІ
СВЕРДЛОВА
І. МЕЛЬНИКОМ
ТА «АВАНГАРД»
М. ВАКАЛОМ,
ЩО
В ТУЛЬЧИНСЬ-
КОМУ РАЙОНІ
НА ВІННИЧИНІ.**

П. Вергелю. Насамперед про Закон. У розмові з людьми ми місцях, та і за моїми глибокими переконаннями вважаю, що його варто було б зробити конкретнішим і дієвим. У попередній році в десятиріччя ми так приймали чимало законів і постанов. Наприклад, про збільшення виробництва цукрових буряків. Їх було понад 300. А користі нікої!

І. Мельник. Якби прийнятий Закон виконався, життя селянина відчутно поліпшилося б. Найголовнішим пунктом вважаю той, де йдеться про соціальність обшину. Адже торік ми здали не одну тисячу тонн зерна, та не отримали майже нічого. Ось і виходить економічний дисбаланс. А тим часом необхідно зводити будинки, будувати дороги, купувати техніку.

Якщо бучо до кінця відвертим, то новий Закон напевно що не дав нічого. Селянина обдурювали й обкрадали в усі часи. Адже нема йому ні нормального життя, ні дороги, ні освітлення, ні води, ні лавки. А як на сьогодні, то й кирзати чи фуфайки.

М. Вакало. Новий Закон вперше відіслав на низку питань з селянського життя. Осмислени й затверджені всі форми власності на селі. Це й колективне, й окреме, й фермерське господарювання. Візьмемо для прикладу нашого фермера Г. Стецюка. Якщо в середньому по колгоспу надіємомо від корови по 2750 кілограмів молока, то на фермі Григорія Дем'яновича одержано торік усього чотири тис. літрів молока. На завадження сім'ї зведемо механізовані корівники. З часом на їхні ж гроші буде прокладено до ферми дорогу з твердим покриттям, зведемо сучасний будинок для сім'ї тваринників. Трое людей

обслуговують цілу ферму, здають колгоспу готову продукцію, розраховуючись з ним за корови й електроенергію. Звичайно, було б краще, аби фермер здавав свою продукцію безпосередньо споживачеві — молокозаводу, мажину, а не колгоспу.

Добре починаючи завжди знаходять іх доходи. Родина І. Дубля та О. Буданцева взяли орендарий підйар на відгодівлю молодяка великої рогатої худоби і справляються зі своїми обов'язками значно краще інших колгоспників. А сім'я Буданцевих підйардеша ще і вирощувати дві тисячі качок і п'ятсот гусей.

Наше господарство вперше почало здавати наддодаткову продукцію на інвалідний карбованчик. Замовили фізичний комбайн «Сампо» для збирання проса й насіння багаторічних трав. Во вітчимів і «Дон», «Сісєй» і «Нива» під час збирання культур допускають 30—40 відсотків втрат. Або ж візьмемо умілих сільських фірми «Акард». Завдяки їй відчутно підвищується врожайність цукрових буряків, овочів, інших культур. На жаль, інформаційні служби Держпрому дуже погано інформують про сільськогосподарську техніку зарубіжних фірм.

І. Мельник. Звичайно, виходить на прямі контакти із зарубіжними фірмами дуже важко, а то й неможливо. Наша продукція вже експортується, але валюту ще мало. Хотілося б придбати, скажімо, імпорту ліній для подоконного заводу.

Уже декілька років користуємося морально застарілою буринною сіялкою західнонімецької фірми і одержуємо значно вищий врожай, ніж на тих полях, де застосовували вітчизняні агрегати. Тут сході дружини, обробки і збирання бу-

ряків проводити набагато легше.

М. Вакало. Рокими ми реально виконуємо держзамовлення, а натомість позбавили підсобних галузей. Відроджувати все це не просто, бо як не повернеш наших діячів додому, так і неможливо господарів змалю. Однієї сьогодні уже маємо свої м'яси, курчатини і деревобробний цехи, пілпарму, зводимо олійний, цех переробки фруктів і цех народних промислів.

П. Вергелю. А скільки шкоди завдали об'єднання і роз'єднання господарств району? Почали роз'єднувати. Отже, і в нашому районі було 31 господарство. Тепер — 44. З власної практики бачу, що створення середніх селянських господарств має свої переваги. За винятком тих, хто як працювали погано, так і продовжують залишатися вогнищами.

О. Сутак. Сьогодні багато розмов на найрізноманітніших рівнях про негативні наслідки, породжені колективізацією. Про те, що всі ці роки землероби, працюючи наміж, виснажилися. Чи не трапляється те ж саме з орендарями, фермерами й землею як власністю?

І. Мельник. Фермерство й орендарство ще не стали масовими. Якщо зважити наше господарство, то окреслили тільки чотири оренди колективні: два рілльни, городницькі, а також пасічництво. Без передільництва скажу: ці люди працюють з душею, і продуктивність праці тут у три-чотири рази вища, ніж у колгоспників, які звикли до поодинокости. Словом, люди працюють з повною віддачею, застосовують прогресивні агротехніки, добивають сорти, що відповідають нашим ґрунтово-кліматичним умовам. А якщо взяти годинники-орендарів, то за колгоспними нормами на гої

же обсяг роботи потрібно віддати більше людей. За моїми глибокими переконаннями, землю в оренду необхідно віддавати не на чотири-п'ять років, а набагато довше.

М. Вакало. Колективні господарства ще зберігаються. Нині небагато знайдеться бажаючих, щоб узяти по 20—30 гектарів землі. Це передусім тому, що техніка неможливо дорога, а малабаритні апарати дуже рідкі. Ось чому сьогодні ринуться оренти по повністю відокремлених селянських господарств. Не слід вважати, що голови колгоспів зникли з карти. Гадаю, саме вони згодом стануть справжніми орендарями й фермерами.

П. Вергелю. Це проблема більше психологічна, ніж економічна. Наша ідеологія будувалася таким чином, що виробники багатьох років ми виступали перед людьми в формі власності, зокрема й на землі. Якщо ми хочемо прийняти одного закону, все це перевернути в сьогоденні селянина, довести йому, що Верховна Рада робить його повноваженнями господарем, то необхідно від нього сказати: досягти цього буде не просто. У селянина немає віри в те, що, якщо він отримує землі, за кілька років відрадіє її, то вона залишиться в його.

Тоді про передачу землі державою на вічне користування колгоспам дуже важко сприймалася усі ці роки. І мені надзвичайно важко було, як колгоспному голові колгоспу, пояснювати селянам, що ми лише відповідали їм, що земля, про яку вони нам, з прийняттям закону, ніяк не власність, про землю, гадаю, люди не відрадіє її розбиратися, бо над ними тяжіє та скептична думка, що навіть на тому світлі землі не можна нічого зробити. Чимало схильних до розподілу землі кожному бажаючому. Вважаю, що землі потрібно давати для користування, але тільки тим, хто хоче й може на ній працювати.

Розмову записав
Олександр СУТАК,
журналіст.

Неділя. Сільський перунар.

Фото Ярослава
САВЧУКА.

З аграрної пошти

ПРИТІХЛИЙ ПІДРЯД

Мова йде про підйар, а тепер уже затікає. За підйарними ланками можна закріплювати землю, техніку. Вони повинні знати, що буде виснажені та виснажені, не звирізняти за ними площі, тому заздалегідь матимуть можливість подати про виснаження необхідних добрив та правильний їх агротехнічний обробіток. Люди повинні знати, як частині доходу від збирання врожаю, наприклад, їм, мати найбільше право у виборі голови колгоспу, у визначенні його обов'язків та зарплати згідно з його одержимого підйарним ланками.

Якщо в ланці тваринників потрібні зоотехніки, то його зарплата повинна визначатися від наданої м'яси, від приросту в тваринництві, від формування стада, від вилучення нових господарств. Тобто, підйарні ланки, разом з обраним незалежним колгоспом, повинні розв'язувати питання, що стосується обробки для сільськогосподарського виробництва. Правда, в селі можуть з'явитися

вільні руки, то можна подумати над організації нових виробничих об'єктів: переробних заводів, м'ясопереробних заводів, величезних заводів для переробки овочів, фруктів та інших продуктів. Тобто, стоїть питання пошуку більш ефективних виробничих структур.

Володимир МАТВИКО,
Полтавська область.

Є І ТАКА АСОЦІАЦІЯ

Республіканську асоціацію «Укринформ» створено при Держпромі УРСР. Новосторожню організацію покликана формувати в республіці єдину науково-технічну політику по підвищенню ролі науки і техніки в розвитку рослин, організувати розробки екологічно безпечної виробництва хімічної та біологічної продукції, використовувати її знання, виконувати на договірній основі господарств комплекс агротехнічних робіт згідно з вимогами агрохімії — меліоративної системи землеробства. Валерія ІСИНОВСЬКИЙ, керівник групи інформації Держпрому УРСР.



АЗОВСЬКЕ СИДІННЯ

«АЗОВСЬКЕ
«СИДІННЯ» —
ОСТАННЯ ГЛАВА
ПУБЛІЦИСТИЧ-
НОГО НАРИСУ
«КОЗАЦТВО —
ЗБРОЙНІ СИЛИ
УКРАЇНИ».
«ГОЛОС
УКРАЇНИ» І ДАЛІ
ПУБЛІКУВА-
ТИМЕ
МАТЕРІАЛИ ПІД
РУБРИКОЮ
«ВІСЬКОВА
ІСТОРІЯ».
НАСТУПНІ ТЕМИ
РУБРИКИ —
«БОГДАН
ХМЕЛЬНИЦЬ-
КИЙ»,
«МАКСИМ
КРИВОНОС»,
«СІЧОВІ
СТРІЛЬЦІ»,
«УКРАЇНСЬКА
ПОВСТАНСЬКА
АРМІЯ».

З самого початку створення доносського козацтва, яке сформувалося пізніше запорозького, між ними встановлюються тісні зв'язки. Українські і російські козаків мали спільну соціально-економічний лад і військову організацію. І запорожці, і дощички були військовими ватами, які не хотіли далі території феодально-кріпосницького гніту. Дощички заселили, освоїли, обжили південні землі Росії, сусідні територіям татарських набігів.

Складні своєрідні умови заселення Донського краю нагадували характер заселення запорозьких земель. Оселившись на великому неспокійному прохідному шляху, що зв'язував Європу з Азією, дощички змушені були в зброю в руках захищати своє право на життя, на працю. Вони, як і запорожці, створювали в глухих, приоканих і зручних для оборони місцях, на стрімких берегах річок або на островах опорні військові пункти поселення.

«Городки», «Городки» часом стали осередками колонізації і перетворилися в «станції» — своєрідні адміністративно-територіальні одиниці.

Згодом сформувалося Донське Військо — могутня військова організація, що, як і Запорозьке Військо, було незрозуміло пов'язане з землею, з хліборобською працею. Оскільки це була війська праця і землемовство, то й робилися наміри справді таємно, ретельно і копіткою землеробської праці.

Небезпечне сусідство з агресивними орами, постійна потреба в обороні захисті родного краю підштовхували Донське Військо, як і Запорозьке, до високого рівня бойового мистецтва.

Московська держава була зацікавлена в діяльності доносського козацтва по захисту своїх південних кордонів від турецько-татарського наступу і підтримувала його. Донські козаків одержували щорічне «дарське жалування» — виставдані прилади (сниця, порох, дзвони, гармати, пішталі), а також хліб і сукно. Уряд Московської держави виводив свої військові устрій доносського козацтва і, по суті, не втручався у його внутрішні життя.

(Закінчення)
Початок у №44 41, 56,
75, 81, 95).

Козацькі землі мали статус союзних земель Московської держави. Зносини з Московським військом відбувалися через Посольський приказ. Царський уряд відправляв на Дону своїх пославців на чолі з новосвітським.

Водночас волелюбний Дон був привабливим місцем для закріпощеного селянства Московської держави. Відсутність там кріпацтва, свобода від обтяжливих податків і повноцінні козацькі права і вольності змушували тікати на доносські козацькі нілі землі селяни, які рятувалися від феодального гноблення. На протязі Мисковському центральному урядові, який постійно переслідував утікачів, наріжним принципом козацького права

ку), і Синод (дощички й запорожці атакували його 1615-го, 1623-го, 1632-го та інших років), і Різа (наступні дощички і запорожці 1621-го, 1627-го, наступних років). Не раз відлучав на собі козацьку силу і Константинополь. У Криму запорожці та дощички загрожували Кафи. Старому Криму, Карасу Базару, Балаславі, Керчі та багатьом татарським улусам. Особливо непокоїла козаків твердість Османської імперії на Дону.

1471 року турки перетворили це слов'янське місто у свій військовий форпост для наступу на Московську державу. І наступили козакам викид до берегів Азовського моря. До того ж це був своєрідний ключ до Північного

атланіши ретини чотирьохтихтисного азовського гарнізону.

Фортеса Азова стала козацькою. І відтоді почалося п'ятирічне козацьке володіння цією «атлантискою» твердістю, яке закривала історію під назвою Азовського «сидіння».

Перемога козацької війни-кампанії у султана. Царський уряд категорично відмовився прийняти здобуте місто на Дону у своє підданство й відіслав турці постійний гарнізон, бо це означало б оголошення війни Туреччині, на що цар не міг зважитися. І він блокував доводи савой свою кепричність до захоплення Азова козаками. Мовляв, війни зробили це з власної ініціативи, «без государственного повеления». Насправді ж упродовж п'ятирічного азовського «сидіння» російський

Азов місто... того тако... м своїм... кров'ю... Наступи... влітку тур... долом і м... Азова та... Як за... по посл... і неспок... недовод... танських... безприсла... на шест... ного гар... і полчи... же а 20 р... дуючим... до Азова... віськовий... сивсь... в... використ... пінних бо... було в... ний в... теці.

Олена АПАНОВИЧ

був неспокійний закон — «своєму вояки нест». За цим законом вийшли, що переступав кордон землі Війська Донського, ставав військовим законом. Тому в історії взаємодій Війська Донського і Московської держави було чимало зіткнень, протиснень, протиснень. Обидві вимоги воевод віддати військовим, доносські козаків часто вбивали московських пославців. Козаків піднімали селяни асїї країни на повстання і козацько-селянські війни під проводом Разіна, Булавина, Пугачова потрясли Московську державу, а потім Російську імперію.

Українські козаків завжди допомагали російським повстанцям у їхніх битвах з царськими військами. З часом дощички козаків за першим закликом Запорозького Війська поспішали на допомогу йому в усіх нашо-нашій визвольних війнах з шляхетською Польщею.

Запорожці і дощички підтримували незалежні, самостійні і дружні відносини між собою навіть і в той час, коли Росія і Польща перебували в стані війни.

Значним явищем завжди перебували дощички на Січі, а запорожці — на Дону. Тут і там не існувало будь-яких обмежень щодо привласнення і віддачі переможених і запорожців, приходили на Дон і дощички — на Запорожжя і російські в сподівалися для себе середовища.

Українські і російські козаків виконували історичну місію захисту родного краю від наступу іноземних загарбників — Османської імперії і Московської держави. В історії своїх походів, особливо 20—40 років XVII століття, запорожці козаків почли рази до дощички. Запорожці жали до Дону. Іх збиралося від кількох десятків до багатьох тисяч. Спільні морські рейди на Чорне та Азовське узмор'я та походи до Криму суходолом Доном і морем. Навпад означав і могутність і Трансдунайський об'єднаний історичний дощички в порожки 1615-го, 1623-го, 1629-го та інші 1631-го ро-

Кавказу, Півноччя та й усю до Сходу. Тому 1593 року запорожці і дощички зробили першу спробу спільно захопити цю фортецю. У наступні десятиліття вони не припиняли спроб здобути це місто. Навесні 1637 року запорожці й дощички розбили нову фортецю за Азов. «Покість про здобуття Азова» XVII століття, яка подає історично правдиву картину боїв за взяття фортеці, повідомляє, що залуи про цей похід виник раніше. Впродовж зими 1636—1637 років війська прав збиралося війська на Монастирському озери і дощички обговорювали майбутній похід. У похід підірешено, що тут у наряді брали участь і запорожці козаків.

Разом з дощичками до походу готувалися й запорожці, які перебували на Дону. Усього виступили чотири тисячі запорожців, а також військових та терських козаків.

Спроба подолати фортецю приступом у середині квітня не мала успіху. Це примусило зати місто в облогу. Козацьке командування розділило своє військо на чотири полки. Кожий з них обрав собі повелителя — осавула. Добре знаючи фортифікаційне мистецтво, козаків, а надто запорожців уміло штурмувати ворожі укріплення. Впродовж трьох тижнів навколо фортеці були споруджені рови, підготовлені підступи під мур, зроблені плетеві турні і засідки землею. Під цим прикриттям козаків близько відійшли до міста.

Наприкінці четвертого тижня, завершивши підступ, запорожці закликали під фортецю порохомому мур. 18 червня 1637 року залуи у похід майжевсіх військ Азовської фортеці. Могутня стіна впадала і викрила турні. Серед них зчинився перепад між впродовж вивірився запорожці й доносські козаків під проводом отамана Михайла Татаринова. Героїзм і мужність міста оборонялися до кінця. Навесні турські війська хиталися і почали тікати. Мабуть, деякі мерехтєр перемістилися в напрямку турків, ро-

уряд допомагав козакам. До Азова цюразу у збільшених розмірах наденали «варське не надучивши» воевод. Прикордонних міст війська прохували «торгових та охочих людей» з товарами та харчами.

В Азові почали розвиватися ремесла, торгівля. Припливали купецькі судна з Тамани, Темрюка, Керчі, Кафи, з далекі Персії. Вояки навіть турецькі кораблі, навантажені одягом, сап'яном, чаб'яном, кіндирками та іншою зброєю, боршом, шафраном, овочами, часником тощо.

Увесь час «сидіння» зростала кількість запорожських козаків у Азові. Вони спільно з дощичками виступили в споруи, маючи на меті тут осісти, стати незалежним від царського уряду і від Азовської фортеці. Турецький протоку й вийти до Чорного моря.

Султан прагнув будь-що повернути Азов. Було залуи водночас ударити з сучи і моря. Кримський хан мав зібрати не тільки свої, а й ногайські орди, а також залучити до бою гірських кавказців. Наприкінці липня 1638 року підступили до Азова перелові загони ворожих військ, а першого серпня почали розлази в облогу. Фортеця, Мисто рямалося впродовж трьох місяців. Мешканці Азова билися героїчно й віддали величезну ціну. Проте були великі втрати в людях. Вичерпали набой й харчі. Замість фортечних мурів залишилися руїни. Замість торгівлі Султанський уряд, готуючись до нового наступу на Азов, змінив Темрюк Керч, Тамань, Переволоку.

Турецький уряд зробив спробу знову повернути місто Азов. Козаків запропонували величезну суму грошей, як в додаток безплатно в надати нападників. Цю пропозицію обговорювали на військовій раді в Азові. де запорожці козаків мали рівне право зворотитися до царя і почитати. Підлясти було встановлено одностайну відмову. «Вуде мав, кримськочу й азовськочу царям.



ли статус
Московсь-
осинні з
м відбува-
ський при-
д відправ-
посланців
обонний Дон
місцем для
цтва Мос-
Відсут-
ва, свобода
податків
зацькі пра-
ували ті-
зацькі ві-
ятувати
ного гноб-
вагу Мос-
тральному
ітійно пере-
наріним
кого права

ку). І Синоп (доїд і запо-
рожці атакували його
1615-го, 1623-го, 1632-го та
інших років), і Різа (наступ
доїд і запорожців 1621-го,
1627-го, наступних років). Не
раз відчував на собі козацьку
силу й Константинополь. У
Криму запорожці та доїд
загрожували Кафі, Старому
Криму, Карасу Базару, Ба-
лаклаві, Керчі та багатьом
татарським улусам. Особли-
во непокоїла козаків тверди-
ня Османської імперії на До-
ну — Азов.

1471 року турки перетво-
рили це слов'янське місто у
свій військовий форпост для
наступу на Московську дер-
жаву й заступили козанам
вхід до берегів Азовського
моря. До того ж це був сво-
єрідний ключ до Північного

згиваючи рештки чотирьох-
тисячного азовського гарнізо-
ну.

Фортеця Азов стала коза-
цькою. І відтоді почалося п'я-
тирічне козацьке володіння
цією султанською тверди-
нею, яке закарбувала історія
під назвою Азовського
«сидіння».

Перемога козаків вини-
кала люту у султана. Пар-
ський уряд категорично від-
мовився прийняти здобуте
місто на Дон у своє піддан-
ство й надіслати туди постій-
ний гарнізон, бо це означа-
ло б оголошення війни Тур-
еччині, на що цар не міг
звважитися. І він близькоїрськи
доводив світові свою непри-
четність до захоплення Азо-
ва козаками. Мовляв, вони
зробили це з власної ініціа-
тиви, «без государственного по-
веляния». Насправді ж упо-
довж п'ятирічного азовсь-
кого «сидіння» російський

Азов місто потрібне, а в
його також добувають, як і
ми своїми головами та своєю
кров'ю».

Наступного, 1641, року
влітку турецькі війська сухо-
домом і морем підійшли до
Азова та взяли його в обло-
гу. Як завжди, перед насту-
пом посилювали спустошли-
ві наскоки ханських орд, які
невдовзі приєдналися до сул-
танських військ. Почалася
безприкладна героїчна оборо-
на шеститисячного козаць-
кого гарнізону, який турець-
кі полчища переважали май-
же в 20 разів. Головнокоман-
дуючим козацького війська
під час облоги був доїнський
військовий отаман Наум Ва-
сильєв.

Турецьке командування,
використовуючи досвід у-
спішних боїв за Багдад, спро-
бувало «заспати» козаків
роботами італійці, французи,
венеціанці, яких залучив ту-
рецький уряд.

Після першої невдачі по-
новити вал, який козаки
зруйнували, турецькі паші
наказали спорудити новий.
Керували фортифікаційними
роботами італійці, французи,
венеціанці, яких залучив ту-
рецький уряд.

У цей час на допомогу об-
ложеному Азову надійшли
чотири тисячі запорозьких
козаків на 40 чайках. Їх зу-
стріли турки гарматним во-
гнем, який не давав можли-
вості навіть підійти близько
до фортеці. У бою запорожці
втратили понад тисячу чоло-
вік, як стверджує Евлія-
Ефенді. І тут же переповідає
про надзвичайну винахідли-
вість запорожців, які знайш-
ли спосіб пробратися до фор-
теці. «Незважаючи на вели-
ку пильність, — засвідчує
Евлія-Ефенді, — багато не-
вірних козаків зуміли про-
никнути до фортеці, стриба-
ючи, роздгнутись, у Дон
і пливучи під водою на спи-
ні з очеретиною в роті.
Зброю й амуніцію вони скла-
дали у шкіряні мішки, які
тягли за собою пливучи, і
так підтримували фортецю».

Коли турки побачили це, то
вони поставили в річці чосто-
малою драбин, які приставля-
ли до фортечних мурів. Ко-
заки, що весь час чатували
на мурах, обстрілювали во-
рога, скидали на нього згорі
каміння, палаючі смолоскипи.
заливали киплячою смолою.
розкидали драбини і разом
з воїнами штовхали додолу.
Козаки не допускали й того,
щоб ворог, обстрілюючи гар-
матними ядрами, пробивав
фортечні мурі. В тих місцях,
куди влучав ворог, козаки
ставили «коші» (так назива-
ли запорожці фортифікацій-
ні споруди, в доїдів це —
«ізби»), заповнені землею,
і в них застрягали ядра.

ПАНОВИЧ

КОЗАЦЬКЕ ЗАПОРІЗЬКЕ ВІЙСЬКОВО-ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

акон — «с
... За цим
... Війська
... вільним
... Війська і
... було
... проти-
... вимо-
... вбавили
... Коза-
... всієї кра-
... і козацько-
... проводом
... Пугачова
... дер-
... іську ім-

Кавказу, Поволжя та й усю-
го Сходу. Тому 1593 року за-
порожці і доїд зробили пер-
шу спробу спільно захопити
цю фортецю. У наступні де-
сятліття вони не припиняли
спроб здобути це місто. На-
весні 1637 року запорозькі й
доїнські козаки розпочали но-
ву боротьбу за Азов. «По-
вість про здобуття Азова»
XVII століття, яка подає і-
сторично правдиву картину
боїв за турецьку фортецю,
повідомляє, що задум про
цей похід виник раніше.
Впродовж зими 1636 — 1637
років кілька разів збиралося
військо на Монастирському
озері й докладно обговорю-
вало майбутній похід. У по-
вісті підкреслено, що тут у
нарадах брали участь і запо-
розькі козаки.

уряд допомагав козакам. До
Азова щоразу у збільшених
розмірах надсилали «царсь-
ке жалування», воеводи при-
кордонних міст вільно про-
пускали «торгових та охо-
чих людей» з товарами та
харчами.

В Азові почали розвивати-
ся ремесла, торгівля. При-
пливали купецькі судна з
Тамані, Темрюка, Керчі, Ка-
фи, з далекої Персії. Якори-
лися навіть турецькі кораб-
лі, навантажені одягом, са-
п'яном, чобітьми, кинджала-
ми та іншою зброєю, борош-
ном, шафраном, овочами,
часником тощо.

Увесь час «сидіння» зрос-
тала кількість запорозьких
козаків у Азові. Вони спіль-
но відновили фортифікацій-
ні споруди, маючи на меті
тут осісти, стати незалежни-
ми від царського уряду і від-
воювати у ворога Темрюк,
Керченську протоку й вийти
до Чорного моря.

Султан прагнув будь-що
повернути Азов. Був задум
водночас ударити з суші і
моря. Кримський хан мав
зібрати не тільки свої, а й
ногайські орди, а також за-
лучити до бою гірських чер-
кесів. Наприкінці липня 1638
року підступили до Азова пе-
редові загони ворожих
військ, а першого серпня
вони розпочали облогу фор-
теці. Місто трималося впро-
довж трьох місяців. Мешкан-
ці Азова билися героїчно й
відігнали нападників. Проте
були великі втрати в людях.
Вичерпалися набої й харчі.
Замість фортечних мурів за-
лишилися руїни. Занепада
торгівля. Султанський уряд,
готуючись до нового наступу
на Азов, зміцнив Темрюк,
Керч, Тамань, Перекоп.

«Спорудили вал яничари,
— розповідається у «Повісті
про Азов», — у висоту вище
Азова-міста, а широта — як
кинути на неї двома каменя-
ми». На цьому широкому ва-
лу турки розмістили артиле-
рію і всю піхоту, близько 80
тисяч яничарів, а до них при-
єднали ще і ногайську орду,
яку попередньо засадили з ко-
ней.

Артилерійський обстріл не
припинявся «й годину». Би-
ли по фортеці «безперестану
вдень і вночі». «16 днів і но-
чей, — розповідають очевид-
ці, — од гармат їхніх страш-
ний грім стояв і вогонь і дим
ішов од них до неба».

Козацькі гармати не мов-
чали. На сьомий день цієї
стрілянини в проломи продер-
лися турки й поставили на
стілі зелений прапор османів.
Помітивши це, козаки вміт
кинулися на турків, поскида-
ли їх із стій, причаївши
ще й важкими кошами із
землею. Однак деякі янича-
ри втрималися на стіні, і в
семи місцях майоріли турець-
кі прапори.

кїл, перегорюючи Дон так,
що й риби не проникали
крїзь нього.

На шістнадцятий день без-
перервний вогонь турецької
артилерії зруйнував мур
азовських укріплень. «Всі на-
ші азовські укріплення, —
писав автор «Повісті про
Азов», — стїни й вежі всі,
і церква Предтечі, і палати,
всі до єдиної розбили в нас
до самого підніжжя».

Козаки ховалися за коша-
ми в укріплених окопах. Під
ворожим вогнем вони викопа-
ли «покій великий і двірні
соби потайні великі пороби-
ли». Звідти козаки підвели
28 підкопів під турецький та-
бір. Коли спускалася ніч та
загасали табірні вогнища і
все окутувала темрява, ви-
ходили козаки із своїх підзе-
мних переходів, нападали на
турецькі війська.

Турки хотїли використати
досвід козаків («підкопні
мудрощі», «осадні промис-
ли»), щоб і собі розгорнути
підземну війну. Від свого та-
бору вони провели 17 підко-
пів просто під фортецю, на-

на заміну стїни.
«Нї на дають нам
сїю невтомно
— скаржимося
про Азов».

Справді,
закїв, які за
ми, не мали
ділося захи
і вночі, без
чинку. Той
нює: «Від
та від всіля
злігодів та
людських т
хвороби лю
ги під нами
руки наші
час, од утом
нат, від без
лянини очі н
рохом, язик
наших бусу
ти не ворух
силля, не м
своїї зброї
емо себе м
во».

Думали з
ськї козакї,
усїм їм гол
класти. Тої
ни один з с
«Почали
козакї, зав
усе велике
розьке люте
ться».

І все ж
козакї на цї
доволї вда
надлюдська
межня хоро
їна завзяїтї
бобонний ст
мандування
ну військов
ше було ви
«Здобуття
ся неможли
валих нарад
сти остан
штурм фор

мем вважа-
донїв на
ців — на
не їснувало
жень щодо
кості пере-
жонї. при-
донї — на
алляї в спо-
середовище.
осїйськї ко-
ни історичну
їдного краю
мїх загарб-
сьної імперії
цтва. Віль-
дїв, особливо
їтків до ба
їльній морсь
не та Азовсь
дан до Криму
Доні і мо-
завнав і мо-
ївїдомї
донїв і за
то, 1623-го
і 1624-го ро-

Спроба подолати фортецю
приступом у середині квітня
не мала успіху. Це примуси-
ло взяти місто в облогу. Ко-
зацьке командування розді-
лило своє військо на чотири
полки. Кожен з них обрав со-
бі полковника та осавула.
Добре знаючи фортифікацій-
не мистецтво, козаки, а надто за-
порожці, уміло штурмували
ворожі укріплення. Впро-
довж трьох тижнів навколо
фортеці були споруджені рови,
підготовлені підкопи під
мурі, зроблені плетені турі
й засипані землею. Під цим
прикриттям козаки близько
підійшли до міста.

Наприкінці четвертого
тижня, завершивши підкоп,
запорожці заклали під фор-
тецю порохову міну. 18 чер-
вня 1637 року злетів у повіт-
ря найнеохитніший мур
Азовської фортеці. Могутня
стіна впала і накрила турків.
Серед них зчинився переляк.
Крізь пролом виірвалися за-
порозькі й доїнські козаки під
проводом отамана Михайла
Татарінова. Гарнізон і меш-
канці міста оборонялися до
кінця. Нарешті турецькі лави
схитнулися і почали тікати.
Майже десять верстов пере-
сидували козаки турків, ро-

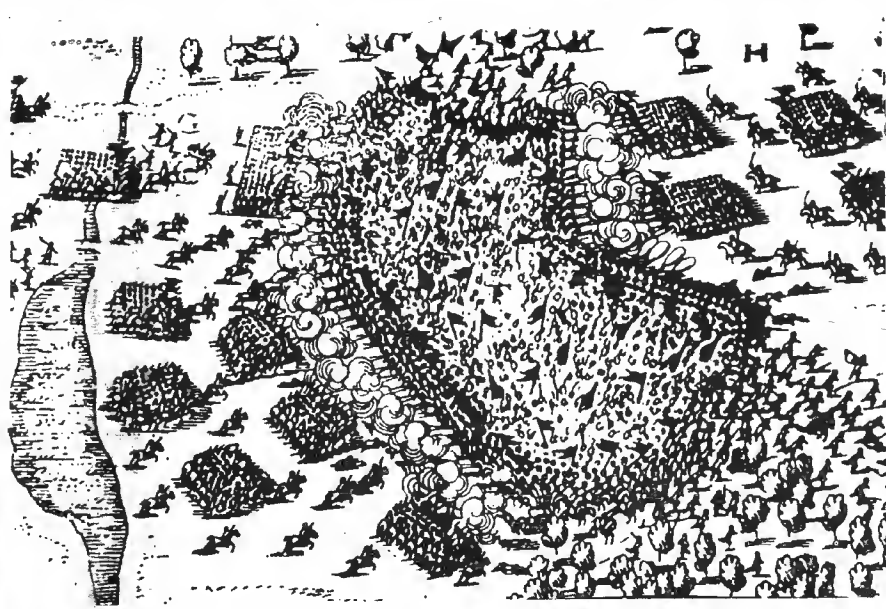
турецький уряд зробив
спробу без зброї повернути
соби Азов. Козакам запропо-
нували величезну суму гро-
шей і на додаток безвідплат-
не відпущення бранців. Цю
пропозицію обговорювали на
військовій раді в Азові, де
запорозькі козаки мали рів-
не право з побратимами-до-
їдцями. З почуттям гідності
було висловлено одностайну
відмову. «Буде вам, кримсь-
кому й азовському царям,

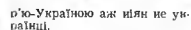
гармат внутрішні укріплен-
ня та «підшувати» козаць-
ку армію у фортецю. Ко-
заки били по чотирьох
підкопах, спрямовували на вал
гармати і розбивали його.
Коли захотів підкопатися во-
рог, то козаки застосовували
якісь спеціальні прилади, які
називали «слухами». Ходя-
чи весь час уздовж рову, ко-
зацькі патрулі виявляли міс-
ця, де робилися підкопи і
знешкоджували їх. Почала-
ся справжня міна вій-
на. Евлія-Ефенді, му-
едзин головнокомандуючо-
го турецькими силами, під-
креслював винахідливість за-
порожців, які вдавалися на-
віть до підводного мінування.
«Будучи вправними міне-
рами, — не перестав робити
міни навіть під річкою,
з допомогою намащених смо-
лою човнів... У відповідь на
кожен наш підпід невірні за-
глиблювалися під землю і
висадили їх у повітря міною
було неможливо».

Намарно султанські і хан-
ські війська намагалися взя-
ти Азов приступом за допо-

на заміну стїни.
«Нї на дають нам
сїю невтомно
— скаржимося
про Азов».

на заміну стїни.
«Нї на дають нам
сїю невтомно
— скаржимося
про Азов».





Нам треба за всяку ціну ті рівні засипати, щоб ніколи більше не повторювалися страшні і трагічні моменти з нашої історії, коли брат брата палювали за чужі інтереси* — такі міркування почув я від Віктора Росіна у музеї-заповіднику поета на Тарасовій горі, де відбулася наша коротка розмова.

Але щоб реалізувати задум щодо створення Всесвітнього центру єднання українців, потрібно приблизно 35 мільйона карбованців. Само собою зрозуміло, що для провінційного Канеаа, та ще й при нинішньому дефіциті міського бюджету зат-

— Бо ми — другорядний народ, про який ніхто ніколи не згадує. Нас завжди приймають, таби мовкати, задімаи дверима. І надалі, якщо ке будемо мати суверенної української держави — хтось за нас говоритиме, а не ми самі.

— Очевидно, реалізація катівського проекту також працюватиме на утвердження суверенності України.

— Я також так думаю. Адже Київ — то передусім історія нашого народу. Але припинена, потоптаїна, і про це місто мало хто знає. Тому я і вирішив допомогти людям, які хочуть піднести Київ на височині світового міста туризму й історії украї-

маємо забагато якнчарів і чо-
чусь боїмося про це гово-
рити.

Як на меке, то треба перестати ділити народ на «комуністів» і «націоналістів», відкинути вчорашні ярлики. А спільними силами розбудувати суверенну Українську державу. Масмо передусім керуватись інтересами рідного народу, а не особистими амбіціями й партійними симпатіями.

Пока всіякими сумнівами: кам добре прислужиться для розбудови власної суверенної держави Всесвітній центр оденання українців. Зайсно, при умові, що він стане своєрідним духовним чистилищем наших душ, що він працюватиме без показу виїї помпезності. Во єдиність потрібна нашій нації не менш, ніж хліб і повітря. Во інакше знову будемо підійкаками наших більш організованих сусідів, знову будемо плестись у хвості суспільних процесів, які озонаням подихом оновлюють світ.

Та перш, ніж об'єднати з нашими братами-українцями, що живуть на далеких континентах, маємо показати взірць щирої любові між собою тут, на батьківщині. І тільки після цього, коли сталося у Каневі 22 травня цього року, я не вірю у щастя намірів «отців міста» і тих, хто стоїть за їхніми плечами. Адже, говорити про щастя, про щирість, про догустити на Чернучу гору в цей жалобний день 94-річного Патріарха Української автокефальної православної церкви Мстислава, перекричати його іменем, іменем дороги, тисням українців, що приїхали звідусь акупитися в Шевченкові — то да, руйне, звичайнісіньке фарисейство, яке так гостро і безжалюдно розшукувало калі в

Отже, коли і кадалі будемо так «об'єднувати» наш народ, то не допоможе нам ні діаспора, ні її моральна підтримка, ні, навіть, її конвертовані долари.

Володимир
КРАСНОДЕМСЬКИЙ,
оглядач «Голосу Укра-
їни» з питань культури.

НА ЗНІМНУ: (зліва направо) правани з Нанади Віктор Роніно і голова Каїєської міської Ради народних депутатів Олександр Пентілішин знову зустрілися в музеї-заповіднику Т. Г. Шевченка на Черничій горі.

карцерах. А що це означає, автори фільму показують дуже переконливо.

Вистояли в неймовірних умовах й інші герої картини — Марія Баранник, Володимир Косаківський, Петро Саблік (кілька місяців не дожив останній до цієї прем'єри).

Два роки працювала гвар-
ція група над картинною «Та-
бірний пил». Багато подій
микуло за цей короткий а
погляд історії час. Пишкі
перебудовчі гасла змінилися
автоматично чергами у
Вільності, Ризи, Баку. Хто-
ка, чи не знадобиться нам
наука Добротана скіпкою
відмінити свої наручники,
яку він демонстрував з
екрана? Стадійна жінка

У червоному залі Будинку кіно переживали побачене люди. Плакала Марія Баранник, нервово сіпався Ігор Доброштан, тремтів голос у Володимире Косаківського.

На екрані мучилися євреї, німці, росіяни, українці. У залі також зібрався

«Інтернаціонал» ..

або Чому за океаном з'явився «Комітет сприяння проекту Канева»?

Чи кетому я відряду кину-
ти око на казандського
справця Віктора Рєсєна, що
стояв зі своїми новими зна-
йомими і друзями побіля Успен-
ського собору в Канєві.
Де з річчю на хвилину мав
виступити історик і краєзнавець
130-ї річниці перемоги
вже гріл Т. Шевченка на-
чальник Чернігів. І явне потім.
Коти чєне представили гостє-
ві в Канєві, він начебто
познав історію міста, історію
народних і пам'яток
політудино, Знаєшася: п'ятьох
или оти слова, в яких годі бу-
ло чути бодяй нати! Бу-
ло яєне бравачу ки щось по-
добє, я показував, що чєне
познав, і вєнє вєнє вєнє вєнє
указувати пробиваєтєся з наших
українських душ, зашироко-
ваних страхом і немилосер-
дним скаліченим вірусом рабст-

Що привело Віктора Роска в ці травневі дні в Канів. Поклик рідної землі? Очевидно, бо сам він походить з села Антонівки, що в Уманському районі, там моглина його найближчих родичів. Але, мабуть, і синівський обов'язок перед цією землею, яка була його колись і за колицьку, і за добру наядю. І тому, коли торік у канадський пресі натрапив на повідомлення, що Канів, який дав довичний притулок Кобзареві, потребує духовного відродження.

Ох, ці ліноземці — вони відразу вирізняються у будь-якому гурті, навіть у найбільш строкатому, на вулицях наших міст. Ні, не тільки своєю задягаючою, хоч вона виглядає контрастне з похмуро-сірими тонами нашого вітчизняного одягу, в насамперед безпосередністю, розкутістю, якоюсь внутрішньою гігантською. Складається враження, що вони начисто позбавлені будь-яких комплексів стосовно власної особ.

зрештою, матеріальної підтримки усіх українців, які шукають свою національну культуру, свій національний дух, обізвався з даленого Гамільтона. А невдовзі і сам ступив на річку землю.

Справді, ідея, яку виношують керівники власті (та й не тільки вони), доволі проста: «Забиймо пострілом спорушника над Дніпром, неподалік від Червоної гори, Всесвітній центр єднання українців. Це бо нас століттями роз'єднували, ділили, нацьковували одне на одного, щоб ми ані не знали, ані не пам'ятали, що це плодами янківарів, щоб не шукали рідну землю, щоб не жили свій народ». Бо наш газарієдні і підступні сусіди не дуже розуміють народ, який не розуміє і не пам'ятає рідної землі, який не розуміє і не пам'ятає історії, який не розуміє і не пам'ятає, як можна повести куди загодом на що загодом.

Отож, щоб відродитися — маємо об'єднатися. «Нам треба якнайшвидше засипати всі рови, які нас донедавна роз'єднували, які штучно створили між діаспорою і матірщиною».

рати, потрібні для розбудови нолемуску, виглядають просто фантастичними. Тому створені угоди в Україні закливали уряду Віктора Росника «Комітет з вилучення проекту Канеана». Абсурдніший комітет почав збирати кошти і в США. Перша фінансовою підтримка (доволі суттєва) вже надійшла з-за океану. Нинішньої осені канадський правник привіз для цієї благородної мети сто тисяч зароблених і тисячу доларів. Чому саме на українську культуру, на українську духовність зробив ставку Віктор Росніо у своїй добродійній діяльності?

— Думаю, що тільки нашим мистецтвом і наукою, нашою культурою можемо сьогодні здобути популярність у світі, — ділиться своїми думками за океанський гість, — Не тільки в Канаді і США, а й в інших країнах, де нас, українців, абсолютно не знають.

— А чому так вийшло, що не знають?

[illegible]

Можливо, дехто і недооцінює цього кроку. Але при запровадженні подвійного громадянства, скажімо, тільки жє канадській українців, тиме обов'язок пращати для свого народу, для своєї держави, вкладаючи свої напівталон, суверенітету, для розбудови, суверенітету України.

Це не тільки допоможе наміс економічній, але і ациментує нас як єдиний народ а усьому світі. Щоб у нас було поміше різних перервяти і запровадичи, від чого Україна герить на протязі усього історичного, дитяку Ми

ПРЕМ'ЄРА
НАУКОВО-
ПОПУЛЯРНОГО
ФІЛЬМУ
«ТАБІРНИЙ
ПІЛ» (АВТОР
СЦЕНАРІЮ
В. КУЗНЕЦОВ,
РЕЖИСЕР
Г. ДАВІДЕНКО
ОПЕРАТОР
В. САЛАПАЯ,
ТВОРЧЕ
Об'єднання
«ВІДГУК» СТУД
«КИЇВНАУК-
ФІЛЬМ».),
ПРЕЗЕНТАЦІЯ
КАРТИНИ
ПРОЙШЛА
ТАКОЖ
У МОСКВІ ТА
ВОРКУТІ —
СТОЛИЦІ
КОЛИШНЬОГО
ВУГІЛЬНОГО
ГУЛАґу.

За неспасением сценарием перший показ, як правило, супроводжується традиційним «вступом» (наприклад, «Вітання з бором», урочистим промовою офіційних гостей) про високу роль кінематографії в житті країни, про її значення в культурі, про адресу творців картин, гучними оклепаними запрошеннями друзів та знайомих. Ча ж не виступає і з історичними фактами про виникнення і розвиток кінематографії. Не було кі промов, кі компліментів. Іх і не могло бути, бо виступи були короткими і не відволікалися на екрані, не розривалися на позитивні емоції глядачів.

Вступ, промова, виступи не належали Правді. Гирій правді. На жаль, з усіх мовчазних «вступів» саме цей найближчий до правди. «Вступ» — «ставлене» минуле. По бодіна, яка «звучить гирію» — людина, яка виступає на екрані, а не людина, а режисер Кривий Рад найбільшою ка значня ко-

— Це вам тільки здається, що одкі живуть на Хрещатику в Києві інші як на Да-

лиських горах у Мосені чи
сперекті Руствелі в Тбілі-
сі. Ні, ми жили і далі як
всі в Грузії: вранях і вночі
із сонцем і без сонця, з
ним утучненням почина-
вся сценарій, секретар
визначав тему, а ми з
світловда республіканського
«Меморіалу» Володими
Кузнецов «За Свободний
Питання» і «За Свободний
Ізраїль». Так виник homo
zapiens — людина розумна,
яка вміє жити в «Меморі-
алі» і в «Питанні».
Сталіна не було, але
проблеми з табірною пек-
лою «Чорнуха» — запереч-
ливі, але не втрачаючи
традицій: «Скільки можна
про це говорити?» Вдма-
хались байдужий. А той, хто
вміє жити в «Меморіалі»,
мабуть, зробить висновок:
«Правда завжди потрібна
людинам, які не втрачають
ніякий на перших кроках
білих. Бо він не кише про бра-
цтва сталінських таборів, а
про свободу, яку втрачають
старих homo sovieticus»
«Кривава система запереч-
ливі»

[illegible][illegible]

ВЕСНЯНИЙ ПРИЗОВ

ДУМКАМИ ПРО ТЕ, ЯК ВІН ПРОХОДИВ, ДІЛИТЬСЯ ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ ВИКОНКОМУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

Черговий лівський військометр, дізнавшись про мої наміри, поїхав на маршувати час, а їхати примісивши до обісної Ради, до Віри Ласковської.

Крича за неї ніхто про призов навіть у нас, у військометрі, на знає.

Заступник голови обласного Вира Дмитрієва Ласковська виявилася чарівною жінкою, після інтерв'ю з якою я радикально переглянув деякі парадокси, що хвилюють військову думку. Подумалося, що саме такі представники прересної статі стали в давніх країнах Зходу міністрами оборони. Компетентність, авантажність, неординарність мислення. І разом з тим — материнська розуміння напруги ерміських проблем.

— Віро Дмитрієво, як проходить весняний призов до війська на території Львівщини? Чи виконується призовниками комісіями постанови Верховної Ради України про військову службу юнаків?

— На території Львівщини весняний призов пройшов з дотриманням усіх прийнятих щодо військовий законів, постанов, Верховної Ради України. За призовом до армії ми, обласна Рада, разом з громадськими організаціями, передаємо Комісії солдатських матерів, скільки слідувало. До призовних комісій, щоб являлися представники громадськості. Кампанія проводилася гласно. Контролювали усі військомати області. На регулярних нарадах заслуховувалися медичні працівники, військові комісії, представники штабів Прикарпатського військового округу. У військоматах Львівщини юнаків призивали до війська за межами республіки виключно за власним бажанням, написавши відповідну заяву.

Ми зробили акція солідарності призову 1990 року, коли грубо порушувалася постановка Верховної Ради України про службу юнаків на території цієї республіки. Той зачекі України було відравлено юнаків, які потрапили в службу в частині Міністерства внутрішніх справ, КДБ, які підпорядковані не ПрикВО, а безпосередньо Москві. 70 хлопців весени відправили в зазнаказні республіки. Нині ж за всю весну призову кампанія не було жодної скарги про порушення військоматами постанови Верховної Ради України.

— Чи були якісь суттєво регіональні проблеми на Львівщині під час призову до війська?

— Так. Це проблема призову студентів, тобто студентів духовних семінарій. Українська греко-католицька церква відірвала лише останнім часом 2 такі семінарії. В них навчаються 60 студентів, які ще не служили в армії. Міністерство оборони не прибрало їх до категорії студентів вузів, але в майбутніх святих, отців інших священників обов'язок. Хіба ж це треба доводити? Тому Львівська обласна Рада прийняла рішення, яким заборонила призов студентів на службу.

— Львівщина — одна з небагатьох областей України, де існує статистика та звітність «хульників» — призовників, які відмовляються від служби в Радянській Армії. Розкажіть, будь ласка, про це.

— Статистика ця плаваюча. В якій обсягові призову, наприклад, ми мали по статі збройних сил була-ноб країни до кількості її населення у відсотках.

Як бачите, ми знаходимося серед найагресивніших країн (Іран або СРСР, які знаходяться практично в стані війни між собою (Сирія, Ізраїль), і багато відремондовано (хвиж ж то й масовий) такі військові країни, як Іран та Пакистан.

Аналіз показує, що неагресивним можна вважати країни з коефіцієнтом до 0,5—0,6. Тож для України коефіцієнт П збройних сил не повинен перевищувати 250—275 тисяч військовослужбовців (порівняємо з нинішнім мільйонами) і це буде дуже лінійно, звичайно і п'ядне оцінювання України не є зрозумілим для неї. А від агресії з боку супердержав захисту немає.

Що ж Україну звело до цієї найагресивнішої четвірки? Кому і для чого потрібна така надмілітаризація усього економіки? Що для мілітаризму України і збройних сил? Що він дає нашим мешканцям?

Безглуздість розуміння чисельності збройних сил у сучасній війні доведена в Перській війні з сім'ю-п'ятьма тисяч до року. Мільйонні іракські армії не саудівсько-зрайським напрямку і всім П стратегічним резервам та ресурсам прикладі 425 тисяч американської армії і 690 тисяч військ коаліції. Результат: протирівність всім війнам. За 100 годин армія агресора була зни-

нала тисячу таких «хульників». Про неспину призову кампанію поки що ми таких цифр не маємо. Аналізуючи принципи відмови служити в армії, ми дійшли висновку, що їх цих причин, багато. Насамперед, це страх перед «дівачином» — цим справним промислом сучасної армії. Нині про не так багато говорять і пишуть, що хлопці уявляють собі казарму як карцер, де натуку людей.

Інша категорія «хульників» — це хворі. Ці хлопці знають, що не справляться з нелегким солдатським обов'язком через погане здоров'я. Раніше, коли призовом займалися виключно військомати, таких було немало. За хабарі абсолютно здоровим юнакам видавали «білі» військові квитки, а хворих призначали до війська. Сьогодні контроль органів влади і громадськості за призовими кампаніями майже виключає можливість зловживати з боку військових медиків, хоч поодинокі випадки ще й до є.

Ще одна група призовників — це пацифісти, істинні свідки християнства. Їхні політичні та релігійні не-

реконанки не дозволяють служити в армії, тобто, як вони вважають, вчитися воїнати людей. Свещеником обов'язком для них є боротьба проти зброї як змариди на-сильства. А в армії їх примушують брати зброю до рук і вчитися стріляти, та ще й по мішенях. Із зобов'язанням людського тіла. Для таких юнаків украї необхідно впровадити альтернативну службу. Необхідно без звинувачення на Міністерство Язова прийняти Закон про альтернативну службу на території України. Ці молоді люди мають право по своєму розуміти свій священний обов'язок.

І остання категорія «хульників» — це діти владоможців. Правдами і неправдами батьки цих призовників використовують «блат» і своє службове становище, намагаються зберегти своїх чад від виконання священного обов'язку. І тут не перебувають ніякими методами: підкуп, хабарі, телефонне право.

— Віро Дмитрієво, чиявники Міністерства оборони стверджують, що для всіх юнаків українців на території України не вистачить місця для служби. Чи це так?

Це стверджують генерали, які зовсім відстоюють екстериторіальні принципи служби в збройних силах. Во для них збереження цього принципу означає збереження генеральських поголів та привілеїв. Аж така кількість генералів, як у нас, немає в жодній країні світу. Окрім того, вони обіцяють у службі на території своїх республік зачатки створення національних армій. А це вже загроза імперії. Із зникненням якої зникне і така сутність годівничка.

Сьогодні в Україні відправляють службу хлопці з Сибіру, Далекого Сходу, Середньої Азії. Притому роблять це зумисне, аби зберегти отой горьківський принцип екстериторіальності. Та й хіба обов'язком треба прагнути до того, щоб усіх молодих людей загнати в казарми. Треба поступово переходити до невеликої, але мобільної професійної армії.

Інтер'ю взяв Валентин ЛАВУНСЬКИЙ, військовий оглядач «Голосу України».

Фото Олександра ГЛІДЦОВА.

Точка зору

НЕДАВНО ЦТ ЛОЖЕВА ВСІМ НАМ ЯКВРО І ЕФЕКТИВНО ЗАМОВЛЮЄ НАДІРНІ ВИБУХУ РАКЕТ ОСТАННІ ДАТІСТЬ, ЯКІ НЕМАЮТЬ У ВІДПОВІДІ НА НАШОТОНСЬКИЙ ДОГОВОР МІЖ СРСР І США 1987 РОКУ. ЗГІДНО З НИМ АМЕРИКАНСЬКА СТОРОНА САЙ АРСЕНАЛ ІЗ 246 РАКЕТ ТАКОГО КЛАСУ ЗНИЩАЄ НА ТЕРИТОРІЇ НАШОТОНСЬКОЇ КРАЇНИ. ЯК Бачимо, кількість таких ракет буде в 2,182 рази меншою від кількості наших, або становить 45,8 відсотка. Мабуть, тоді, що ми маємо, це ми і маємо дозволити собі такі маленькі розкоші — більше ракет, більше танків, більше військ.

Кожна нормальна людина повинна була б тікати радити з такої миролюбної екіпії. Але усвідомлення того, скільки сил, матеріалів, ресурсів, праці пішло на виробництво отих ракет, скільки приниження, загибелі, туди народи за-прасовано туди, не дає спокою.

Які «сестри» голови продовжують не обізнані і таку кількість танків, які знаходяться для оборони чисельність наших збройних сил?

Порівняємо чисельність наших збройних сил та армії деяких інших країн. Для зрозумілого і ясного сприйняття дамо таблицю розбудови і виконання збройних сил тієї чи іншої країни введемо така поняття як коефіцієнт агресивності. Визначається цей коефіцієнт відношенням чисельно-

Країна	Кількість військовослужбовців (млн. осіб)	Чисельність збройних сил (млн. осіб)	Коефіцієнт агресивності (числ. осіб на 1000 осіб населення)
Іран	18,782	1,0	5,32
Сирія	12,483	0,404	3,24
Ізраїль	4,409	0,141	3,2
СРСР	290,0	5,0	1,72
Україна	52,0	1,0	1,92

Виходить з аналізу внутрішньої і зовнішньої політики цих країн за останні десятиліття і майже стільки, тобто проаналізувавши, як використовувалися збройні сили цих держав, являється логічним, що показанням останньої колонки доволі точно характеризують міру агресивності країн, мілітаристичність їх економіки.

Продовжуємо цей список такі країни:

Іран	55,647	0,504	0,91
США	250,41	2,118	0,85
Франція	36,358	0,461	0,82
Італія	57,664	0,383	0,66

кинути з Кувейту, а передові частини англійської армії дістали до столиці Ірану — Багдада.

Телер порівняємо кількість працюючих на оборонних підприємствах з Великобританією	— 400—550 тис. осіб.
Франція	— 250—350 тис. осіб.
ФРН	— 150—200 тис. осіб.
Італія	— 100—150 тис. осіб.

Тут напевне підірвано залки країн Європи, які дорочно порівняти з Україною. Про що ж свідчать таке до-роз'яння? П'яким в одному з таких міст України, як Київ, Харків чи Дніпропетровськ, на військовий сектор працює не більше робітників, інженерів та службовців, ніж у всі Італії. Я чим прикладом не розриваю дерев'яних технічних, бо це відомо кожній людині, яка має бодай незначний стаж роботи на наших підприємствах, так званий дев'яток союзних міністерств, про номерів яких говорять німці всі засоби масової інформації вже шість переселення років.

Здоровий глуздіт підказує — необхідно негайно димітаризувати українську економіку, вининити з України всі засоби атомної війни і скоротити чисельність військ до 250 тисяч чоловік.

Олександр ШЕВЧУК.

